

LETO XI

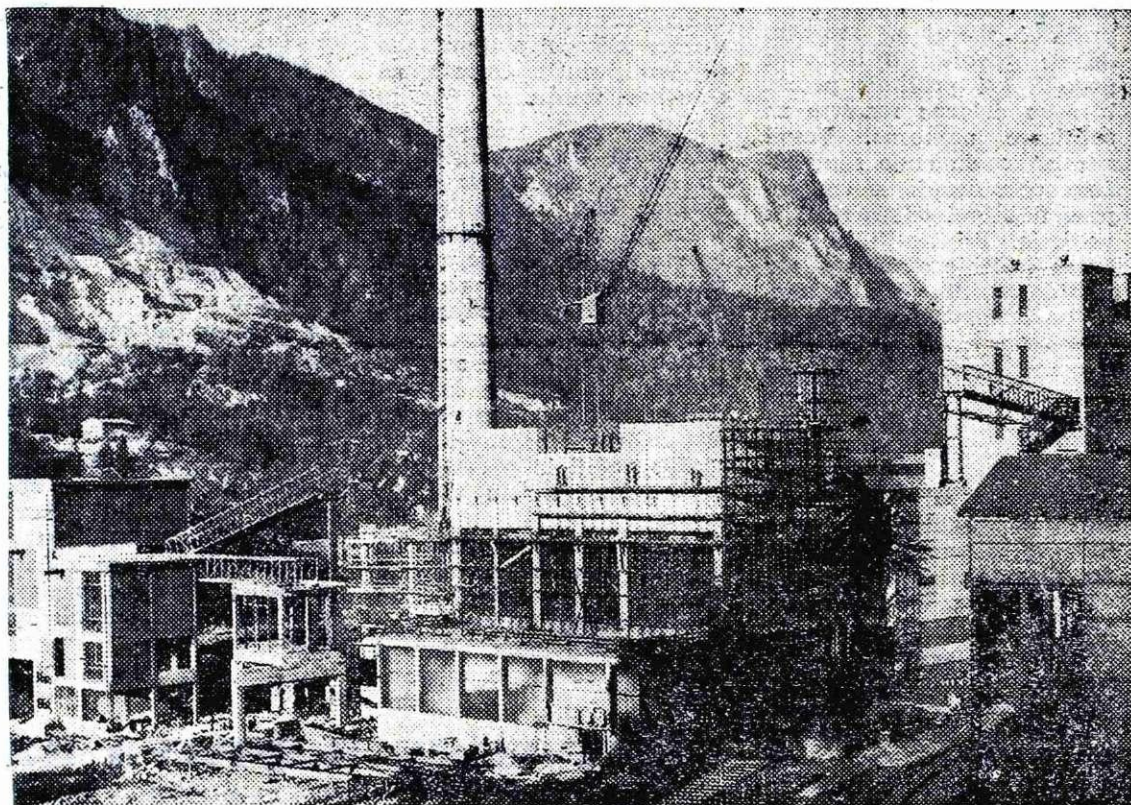
Številka 42

Jesenice, 24. oktobra 1969

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Vari — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Železarka« Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ŽELEZAR

Nove naprave za pripravo vložka z aglomeracijo v izgradnji

Naši sodelavci o sanacijskem programu

Večjo pozornost kvaliteti in asortimentu

Mrtve črke, ki izražajo naš interni sanacijski program, sicer počasi, vendar vztrajno in z že nekaterimi vidnejšimi rezultati prodirajo v zavest članom delovnega kolektiva. Vedno bolj smo si na jasnem, da si predvsem sami, s svojim delom krojimo naš zanesljivejši in trdnější jutrišnji dan. Železarna je in bo dajala še mnogim rodovom vsakdanji kruh, zato se izplača vlagati več osebnega napora, da se čimprej premagajo težave preteklosti. Take in podobne misli izražajo naši sodelavci, ki s tovarno živijo in ki jim tovarna pomeni zanesljiv kos kruha, ki pa bo lahko večji le s skupnimi prizadevanji vseh.

V današnjem razgovoru sodelujejo sodelavci iz žebjarne in hladne valjarne — žičarne.

VPRAŠANJE: Ali vam je znan sanacijski načrt Železarne oziroma ali so vam za vaše delovno področje znani sanacijski ukrepi oziroma sprejete sanacijske mere in kako jih uresničujete oziroma kako ste se vi osebno vključili v izvrševanje teh nalog, ki praktično pomenijo bolj racionalno gospodarjenje in boljšo organizacijo z namenom boljših poslovnih rezultatov?

ODGOVORI:

Miha ŽEMVA, brusilec orodja v žebljarni: Sanacijski program tako Železarne kot obrata je bil prav gotovo sprejet z namenom, da trenutni položaj izboljšamo. Zato so bili potrebni tudi ukrepi, ki so jih sprejeli samoupravni organi. O sanacijskem programu smo precej

brali v Železarku, pa tudi na sestankih delovnih skupin je bilo govora o njem. Pred dvema letoma in tudi lani smo bili v negotovosti, kaj bo z nami, z našo žebljarno. Stagnacija se sedaj izboljšuje, vendar pa je treba stremeti za tem, da položaj še izboljšamo, tako da bomo nagrajeni po opravljenem delu in doseženih rezultatih. Na sanacijski program in sploh na delo v Železarni in posameznem obratu v precejšnji meri vpliva tudi nagrajevanje. Razponi med kvalificiranimi in nekvalificiranimi ter fizičnimi delavci in uslužbenci so preveliki. Skratka, nagrajevanju bo treba v Železarni posvetiti več pozornosti.

Osrednja naloga, kar zadeva žebljarno, je, da čimprej dobimo nov strojni park in

da bomo imeli vedno dovolj naročil. Uvajamo skrajšani delovni čas in v oktobru smo bili eno soboto že prosti, prihodnji mesec sta predvideni dve in v decembru tri sobote. Osnovna naloga je v tem, da uvedemo skrajšani delovni čas ob ustreznih osebnih dohodkih zaposlenih. Več skrbi bo treba posvetiti dostavljanju vložka v obrat. Kolobarji so včasih tako zmedeni, da jih je treba ponovno preložiti, to pa je do-

(nadalj. na 3. str.)

Nove naprave za pripravo vložka z aglomeracijo bodo v letu 1970 začele obratovati

Že večkrat je Železar pisal o gradnji večjih objektov v Hrenovici. Zato bralcem pomen teh naprav ni potrebno ponovno razlagati.

Po dolgem času (od dne, ko je bila podpisana pogodba pa do danes) smo tako daleč, da je potrebno pričeti z intenzivnimi pripravami vsega osebja, ki mu bo zaupan nadzor nad delom novih naprav. Nov dimnik iz železobetona, ki je prvi take vrste v Sloveniji in če-

rti v Jugoslaviji, nam že pove, da se groba dela bližajo koncu. Treba bo sicer še mnogo truda od sodelavcev, ki vodijo gradnjo in pa od izvajalcev, ki dela izvršujejo, da bo prišel prvi aglomerat iz novega stroja.

Strokovnjaki, ki so zadolženi, da izvedejo vse predpri-

Epilog okrožnega sodišča

Čeprav je večina članov delovnega kolektiva Železarne soglašala s sklepom delavskega sveta, ki je zaradi hude kršitve delovne dolžnosti ob znanih dogodkih v martinarni 15. in 16. aprila izključil iz kolektiva šest članov, je zadeva dobila svoj epilog šele 14. oktobra na okrožnem sodišču v Kranju. Senat okrožnega sodišča je namreč razsodil, da se tožbeni zahtevek Ališič Rasima, Johana Drozdka, Ibra Mušiča in Meha Kamenčiča, torej štiri od izključenih nekdanjih delavcev v Železarni o nezakonitosti odločb DSŽ o izključitvi in s tem tudi njihov odškodninski zahtevek zavrne.

Senat je ugotovil, da je bil postopek pravilno izpeljan in da so omenjeni delavci zavestno kršili samoupravne predpise oziroma sklep izredne seje delavskega sveta in s svojim ravnanjem povzročili veliko materialno škodo. Ugotovili so, da so bili delavci dovolj informirani o težkem položaju Železarne in o usklajevanju osebnih dohodkov s povprečjem doseženim v zadnjem kvartalu 1968. Razen tega pa so bili tudi obveščeni o vzrokih za tak osebnih dohodek martinarjev v februarju in marcu.

Na osnovi obširnega in izčrpnega izvedenega postopka je sodišče zaključilo, da so omenjenim delavcem dokazane kršitve pravilnika o odgovornosti delavcev na delu v Železarni Jesenice. S svojo prisotnostjo so ustvarjali in pripomogli k napetem ozračju in bili nepristopni za vsak razgovor, za vsako dogovarjanje in na vsako pojasnjevanje. Pomemben jim je bil samo njihov osebni dohodek, medtem, ko se za interese delovne skupnosti niso zanimali.

Sodišče ni našlo pri disciplinskih postopkih delavskega sveta Železarne niti kršitve postopka, niti kršitev ma-

terialnih pravic. V pravilno izpeljanem postopku, so v celoti ugotovljene okoliščine, ki so odločilne za obstoj posebno hude kršitve delovne dolžnosti in za katero je predvidena izključitev iz delovne skupnosti.

Splošni vtis sodišča na osnovi izčrpnega izvedenega postopka je, da so omenjeni delavci poleg drugih delavcev prispevali k naelektrenemu ozračju in nastali škodi in, da se niso podredili sklepu delavskega sveta. Na tak način, to je z metodo pritiska, se ne da reševati tako perečih vprašanj. Način za reševanje takih vprašanj je lahko le ustrezen način dogovarjanja po samoupravni poti. Sodišče je v svoji obrazložitvi poudarilo, da je stvar samoupravnih organov v delovnih organizacijah oziroma Železarne, kako ustvariti red in ostale pogoje za normalno delo delovnega kolektiva. Očitno je bilo ponašanje martinarjev v dneh 15. in 16. aprila letos, ko so na takšen način izrazili nezadovoljstvo zaradi osebnih dohodkov, moč v hrbet vsem prizadevanjem samoupravnih in upravnih organov in delovnega kolektiva za sanacijo izredno težkega stanja v Železarni.

prave, ki so potrebne, predvsem na pripravi osebja, ki bo delalo na novih postrojenjih, so že imeli nekaj skupnih sej.

Predvideva se, da bodo šle nove naprave v obratovanje v drugi polovici leta 1970. Ker je ta čas zelo blizu, bi rad navedel nekaj podatkov o pogojih dela na novih napravah.

(nadalj. na 2. str.)

Red, tehnološka disciplina, sistematično delo in odgovornost

V naslovu izraženi pojmi so tako pogostno prisotni v naših vsakodnevnih razgovorih, najsi bo v strokovnih, ali samoupravnih in političnih telesih, da se ne hote vsiljuje vprašanje, ali imajo sploh še svoj primarni pomen, ali so postali vsakodnevne pogovorne fraze. Problem v zadnjih dveh in več letih, so se namreč vrstili in grmadi s tako naglico, da smo zanemarili vsako sistematično, še bolj pa metodiko njihovega reševanja. Odveč je verjetno trditev, da je za vsako reševanje problemov najvažnejše, da probleme razvrstimo po težini oziroma važnosti in se reševanja lotimo po vrstnem redu oz. pomembnosti ter po vnaprej določeni metodiki.

Ob tem razmišljanju se že uvodoma vsilujeta dve vprašanji: Kako problem objektivno ugotoviti in ga dokumentirati ter kako se lotiti reševanja. Objektivna identifikacija in dokumentacija problema nam šele pokaže pomembnost in širino problema. Mnogokrat namreč govorimo o problemih, ki bi jih lahko rešili že z odstranitvijo nenormalnosti. Identifikacija problema npr. nam pokaže, da preizkuso dobijte (izplen) lahko popravimo že samo z bolj preciznimi tehnološkimi predpisi, ali morda celo samo z nekoliko zaostrenimi kontrolnimi predpisi. V drugih primerih bomo morda ugotovili, da v danih pogojih in proizvodnih možnostih problema ni mogoče rešiti. V takih primerih bomo mogoče morali iskati nove rešitve ali z menjanjem predpisov, menjanjem tehnologije, proizvodnih pogojev ali proizvodnih agregatov, ali kvalifikacijskega sestava delavcev, angažiranih v proizvodnem procesu, ali podobno. Obstaja pa še tretja možnost, namreč da lahko problem rešimo, vendar po potrebi sistematični raziskavi in na podlagi tega izdelani metodologiji za odstranitev problema. Samo od takega načina reševanja problemov v končni fazi lahko pričakujemo zaželeno rezultate. Tak način je tudi jamstvo za selekcijo problemov in vsaj za postopno zmanjševanje le-teh. Na ta način pa se moramo lotevati reševanja problemov na vseh področjih družbenega dela in življenja.

Ta bolj inspirativni zapis pa naj bi bil obenem opozorilo tudi vsem, ki zelo radi uporabljajo besedo problem v vseh primerih, takrat kadar je to opravičeno pa tudi takrat kadar to ni opravičeno, oziroma ko predmet razgovora sploh ni problem. Zelo radi v naši vsakodnevni praksi poudarjamo, da je problem v našem delovnem kolektivu delovna in tehnološka disciplina. Če ta problem, ki ga tolikokrat omenjamo, objektivno identificiramo oziroma ugotovimo, potem bomo zlahka videli, da se v veliki meri problem da odpraviti samo z odstranitvijo nenormalnosti oziroma z vzpostavitev normalnega delovnega in tehnološkega režima. Le-ta pa je v uveljavljanju in spoštovanju samoupravnih aktov in tehnoloških normativov ter v postrežni kontroli s pozitivnimi in negativnimi sankcijami. Torej problem, če ne v celoti pa vsaj v veliki meri lahko odstranimo s preciznimi tehnološkimi in kontrolnimi predpisi. Če to ni mogoče, potem je problem drugje, ali v neustreznih vodilnih kadrih, ali v neustreznih kadroviski strukturi, ali v ne dovolj preciznih tehnoloških normativih ali v preveliki fluktuaciji delavcev, ali drugje. Skratka, problema se moramo lotiti analitično, načrtno in s polno odgovornostjo, sicer se nam bo problem delovne in tehnološke discipline pa tudi drugi problemi enakega značaja še in še pojavljali v razpravah, v zapisnikih in v sklepkih.

Na tak sistem reševanja problemov bi morali navedati vse oblikovalce in sooblikovalce poslovne politike v kolektivu. Na nekaterih sestankih delovnih skupin ali v drugih asociacijah se naprimer že mesece in mesece pojavlja kot primarni problem zastarelih strojnih naprav. Prav gotovo problem ni izvit iz trte, kakor pravimo, vendar pa ga v današnji situaciji verjetno ni mogoče rešiti v prvem planu. Zato naj bi kot problem ostal oziroma bil na rang listi premaknjen v čas ko bodo objektivne možnosti za njegovo rešitev. Vendar pa ne bi smel biti kot kulisa, da ne bi videli še ostalih problemov, ki prav gotovo še so. Npr. kako na teh strojnih napravah doseči maksimalne rezultate, kako izboljšati dobijte (izplen) in podobno.

Ta zapis, ki ni niti strokovno, niti vsebinsko popoln, naj bo predvsem opozorilo o potrebi resnega, intenzivnega, predvsem pa premišljenega, razsodnega in odgovornega dela na področju načetih vprašanj, če želimo, da se bo rang lestvice problemov manjšala in da ne bomo istih problemov, ki se nam že nekaj časa javljajo vlekli še naprej.

Nove naprave za pripravo vložka z aglomeracijo bodo v letu 1970 začele obratovati

(nadalj. s 1. str.)

Predvsem je potrebno vedeti, da bodo delovni pogoji v novih obratih zadostili zahtevam, ki se ocenjujejo kot normalni delovni pogoji.

Primerjava z delovnimi pogoji v sedanji rudarni in pražarni skoraj ni mogoča, da ne govorim o delovnih pogojih pri pražnih pečeh, kjer so delovne razmere za sodelavce neznosne. Veseli nas lahko, da bodo s pričetkom obratovanja novih naprav ti obrati odstranjeni iz podjetja. Pri novih obratih bo za čiščenje dimnih plinov zgrajen elektrofilter, katerega bo dobavila znana zapadnonemška firma »Lurgi«. Te naprave jamčijo za čistočo plinov pod 100 miligramov na m³ plina. V praksi bo ta vrednost padla pod 50 mm gr/m³. Gornja vrednost se dosega le v izrednih primerih in to, kadar mešanica za izdelavo aglomerata ni pravilno navlažena ali da stroj dela pod drugimi nenormalnimi pogoji. Tako imenovano prostorsko odpraševanje je predvideno na vseh mestih, kjer se suha rudna substanca (ruda, aglomerat, koks, apnenec) ali kak drug sipek material presiplje iz traka na trak. Predvsem je to dobro izvedeno povsod tam, kjer so predvidena delovna mesta.

Najvažnejša je kvaliteta in čim manjša toplotna izguba

Iz obeh jeklarn vozimo v valjarno Bela jeklo še v kilogramih. Prevoz se opravlja na specialnih livnih vagonih nosilnosti do 100 ton. Vsako šaržo odpeljejo na eni kompoziciji, ki ima pri odlitju 80-tonske peči, kar 300 ton bruto teže. To bi pri klasičnih vagonih zneslo 30 praznih voz, medtem ko so pri nas le trije vagoni. Zato imajo dizel lokomotive, kljub 600 konjskih moči, kar dovolj težav pri vlečenju v vzpon 20 ‰. Od železnice spojena parna lokomotiva, ki ima še 100 konjskih moči več, pa je kljub temu puhal tako, da je krepko odmevalo od Karavank in Mežaklje.

Pri tem prevozu je najbolj važno, da za to zadolženi v jeklarnah, pri železniškem prometu in v valjarni sodelujejo tako, da se prevoz opravi v najbolj ugodnem času za kvaliteto in z najmanjšo toplotno izgubo jekla od vlivanja do vstavljanja ingotovo v predogrevane peči bluming valjarne na Beli.

B.

To želim poudariti predvsem zaradi tega, da osebe, ki se bodo prijavljale na razpisana delovna mesta, ne bodo imele strahu pred zaprašenostjo delovnih mest v novih prostorih.

Poleg tega so povsod predvideni sanitarni prostori in ostalo, kar je potrebno za ugodno počutje človeka na delovnem mestu.

Nadalje je bilo že pri projektiranju naprav upoštevano načelo, da se vsa težka fizična dela mehanizirajo. Tako pri novih napravah ne bo več težkega fizičnega dela, pač pa bo delavec vodil le nadzor nad obratovanjem posameznih naprav.

Delo naprav je avtomatizirano. Iz glavne komandne postaje, kjer bo pregled nad celotnimi napravami, bo možno voditi in upravljati v tehnološkem smislu vse naprave.

Iz gornjega sledi, da bodo delovne razmere in pogoji dela v novih obratih zelo ugodni. Fizični napor je znižan na minimum. Povsod tam, kjer so mesta zapraše-

na, bo neposredni odvod zaprašenega zraka do čistilne naprave in od tu dalje pa se bo skozi streho odvajal očiščen zrak ali plini v atmosfero.

V prostorih so vgrajeni čistilci svežega zraka. Skozi te čistilce se dovaja prečiščen zrak od zunaj v prostore v taki količini kot se ga v posameznem prostoru zaprašenega odsesa. S tem bo doseženo količinsko ravnovesje in odpravljen preprih. V zimskem času se bo skozi ta čistilec zraka dovajal tople zrak, ker imajo čistilci za potrebe ogrevanja vgrajene ogrevalce zraka.

Z gornjim člankom sem želel seznaniti člane kolektiva železarne Jesenice o delovnih razmerah pri novih napravah za pripravo vložka za plavž. Mislim, da bodo tudi tisti sodelavci, katerim se bodo zaradi zastarelosti starih obratov delovna mesta ukunila, zadovoljni; če se bodo na podlagi prijave na razpis zaposlili v novih obratih aglomeracije.

dipl. inž. Vinko Golc

Varnostna naprava na poševnih dvigalih že tretjič posredovala

V začetku letošnjega leta smo na poševna dvigala plavžev montirali varnostne izklopnike, katere sta izdelala vodja strojne vzdrževanja Torkar in delovodja elektro delavnice Nagode. Do te ideje sta prišla v novembru, ko smo imeli dva primera, ko se je na vrhu peči zapel zvon ob vsipne košare. Prvi primer se je končal brez posebnih posledic, pri drugem pa smo imeli večjo okvaro poševnega dvigala. Le-ta je povzročila za 50 ur zastoj na plavžu št. 2 in izpad 400 ton grodlja, medtem ko so stroški za popravilo znašali 15.000 din.

Nameščena naprava ima vgrajeno živosrebrno stikalo, ki takoj blokira pogonski motor, čim se katera koli žična vrv povese čez določeno mero. Tako blokiran motor prisili vozača vsipnega voza ali elektrika poševega dvigala, da gre pogledat, kaj je povzročilo, da se je žična vrv macka ali proti uteži povabila.

Koristnost naprave je bila ponovno dokazana 16. 10. ob 14. uri, ko je že tretjič preprečila možnost večje poškodbe poševnega dvigala.

Ta naprava ima predvsem varnostni pomen, saj se v območju dvigal zadržujejo vozači vsipnih voz in lahko pride do težjih poškodb ali celo smrtnih nesreč in do hujših okvar na vsipnih vozovih. Vzrok, da se zvon vsipne skleda zapne, je lahko v prevelikem kosu rude ali koncu žične vrvi, kar je pri sedanjem načinu zakladanja mogoče in je to težko kontrolirati pri nakladanju košar. Prevelik kos rude lahko pride v silos, kadar zakladajo neklasiran limonit. Velika možnost je namreč, da pade takrat v silos, ko prinese z grabilcem ruda na mrežo, včasih pa zaradi nepazljivo-

sti delavcev, ki delajo na mreži. Žične vrvi ali žice pa pridejo v vsip z ostružki.

V primerih, ko se zapne zvon vsipne košare na zgornji skledi, lahko nastanejo različne okvare. Če popusti varovalka, ki drži glavo droga vsipne košare, potem lahko pade koš z vrha peči. To pa ima lahko za posledico okvaro cevovoda hladilne vode, lahko pa povzroči tudi telesne poškodbe delavcev pri peči. Če pa varovalka ne popusti, pa sune, ki nastane, ko se kos rude zdrobi, ali žična vrv, ki je povzročila, da se je zvon zapel, pretrga, povzroči, da se pretrga žična vrv na mačku in le-ta z vso silo prileti z vrha peči na dno. Če bi bil v tem primeru vsipni voz pod poševnim dvigalom, bi poleg razbitega voza verjetno imeli tudi težko, če ne smrtno poškodbo vozača vsipnega voza. Do sedaj smo imeli vedno srečo, da v takih primerih ni bilo nikogar v bližini in smo imeli vedno le materialno škodo in zastoj peči in je verjetno to tudi vzrok, da ne znamo pravilno oceniti vrednosti te naprave.

T. S.

Večja pozornost kvaliteti in asortimentu

(nadalj. s 1. str.)

datno delo. Pred kratkim smo bili na izletu v Bihaču, kjer imajo supermoderno žebeljarno, če jo primerjamo z našo. Kljub temu pa v pogledu kvalitete tamkajšnji žebeljarni zaostajajo za našimi. Če bi naši žebeljarni imeli oziroma delali v pogojih, kakršne imajo v Bihaču, potem bi napravili še več in tudi bolje. To sem hotel povedati le zaradi tega, da ponovno opozorim na zamenjavo iztrošenega strojnega parka.

Peter LUKAN, žebelar: Ukrepi, ki jih predvideva sanacijski program in so jih sprejeli samoupravni organi, so mi poznani. Pridružujem se mnenju ostalih žebelarjev, da je treba čimprej zamenjati strojni park. Razumljivo je, da na tako iztrošenih in zastarelih strojih ne moremo doseči večje proizvodnje in storilnosti. Vzporedno s tem je treba postaviti vprašanje, kaj je s sredstvi amortizacije za zamenjavo, ki bi jih morali nameniti za nabavo novih strojev. Mladina v žebeljarni z vso pozornostjo zasleduje dogajanje tako v Železarni kakor v obratih. Ob samem prehodu na skrajšani delovni čas pri posameznih skupinah nastajajo težave, mladinska organizacija pa se je namenila, da pomaga pri reševanju problemov s tem, da bi usposobili čim več mladih, da bi lahko delali na vseh delovnih mestih ter v nadurnem delu zamenjali bolezensko ali drugače odsotne delavce.

Na sestanku komisije za proizvodnjo so ugotovili, da so bili proizvodni stroški večji kot prodaja. Vprašanje je, po kakšni ceni dobivamo v žebeljarno vložek. Če nam vložek, to je žico slabše kvalitete, zaračunavajo za I A material, imamo seveda izgubo. Rešiti bo treba vprašanje skladišča za vložek. Tako bi imeli z vložkom manj težav in problemov.

Stane KUKEC, žebelar: V prejšnjem obdobju smo imeli precej težav zaradi pomanjkanja žice, ki jo uporabljamo kot vložek za izdelavo žičnikov. Predvidevamo, da se bo stanje v tem mesecu izboljšalo, da bomo dosegli plan in nadoknadili zamujeno. Kar zadeva sanacijski program, so ukrepi za njegovo izvajanje znani. Predvsem je treba opozoriti na trg, kamor je treba poslati čim več naših izdelkov s posebnim poudarkom na cene. Pomembna postavka v sanacijskem programu je delovna disciplina.

Na vseh delovnih mestih v žebeljarni je trenutno največji problemi strojni park in osrednje vprašanje, kdaj bomo modernizirali obrat. Žebeljarni in vzdrževalci se si

cer trudijo, da bi iztrošene stroje vzdrževali, vendar je nabava novih strojev več kot nujna. Na sestankih ZK smo precej razpravljali o sanacijskem programu. Razen tega so tudi delovodje imeli sestanke z delavci ter se pogovarjali o sanacijskem programu, ki je poleg integracije osrednja in največja naloga. Na takšnih razgovorih delavci večkrat opozarjajo na vložek, ki ga moramo imeti vedno dovolj, na rezervne dele, na probleme, ki nastajajo ob uvedbi skrajšanega delovnega časa, ker je treba upoštevati, da mora biti proizvodnja večja za 14%, kljub temu da bomo imeli proste dneve. Potrudili se bomo, da bomo napravili kar največ, da bomo izpolnili, kar je napisano v sanacijskem programu.

Jože KLIČEK, valjavec na Siemag valjčnem stroju v hladni valjarni: Tudi jaz sem prek Železarja seznanjen s sanacijskim programom in ukrepi, ki so potrebni za njegovo izvedbo. V našem obratu nastajajo težave v glavnem zaradi kvalitete materiala ter vložka, ki ga dobimo iz valjarne trakov — štetila na Beli. Menim, da bi lahko napravili še več, če bi ustrezal vložek glede same površine, dimenzij in če vmes ne bi bilo toliko zavaljanega materiala in raznih vključkov v materialu. Naloge, predvidene v sanacijskem programu, so tako pomembne, da bi morali biti delavci v večji meri zainteresirani za njihovo izpolnjevanje, vendar se to vprašanje povezuje z nagrajevanjem. Zahteve so vedno večje, ob sedanjih razmerah pa je vprašanje, kako bomo našim nalogam kos. Omenim naj še običajno pomanjkanje delavcev, kar neugodno vpliva na izpolnjevanje proizvodnih nalog in s tem v zvezi tudi sanacijskega programa v obratu. Samo v torek smo imeli 13 delavcev, ki so izostali zaradi bolezenske odsotnosti. Razen tega imamo še zastarele stroje, če pa še vložek ne ustreza, je potrebno več predelave, tako, da včasih komaj zmoremo.

Ob normalnih pogojih, to je če bomo imeli na razpolago ustrezen vložek, dovolj delavcev in če bomo zmanjšali popravila, bi lahko reševali tudi vprašanja, ki zadevajo uvedbo 42-urnega delavnika.

Anton ZIDAR, valjavec na malem Müller stroju v hladni valjarni: O sanacijskem programu je bilo že precej napisanega v Železarju. V posameznih obratih Železarne pa se o njem pogovarjajo tudi na sestankih delovnih skupin. Naloge so mi poznane, vendar nastajajo težave, saj imamo dva Müller stroja, vendar zaradi pomanjka-

nja delavcev eden miruje. Je precej okvar, problemi nastajajo zaradi vložka itd. Tudi ostali delavci menijo, da v kolikor bi v hladni valjarni naštetih problemov ne bi bilo, potem bi izvajanje sanacijskega programa potekalo brez večjih težav. Povrnem naj se še enkrat k pomanjkanju delavcev. Manjka jih že itak do normativa, k temu je treba prišteti še bolezensko odsotnost, so pa tudi primeri, da delovno razmerje odpovedujejo visokokvalificirani delavci — valjavci, rezalci na škarih in drugi. Odhajajo drugam, kjer dobivajo večje osebne dohodke.

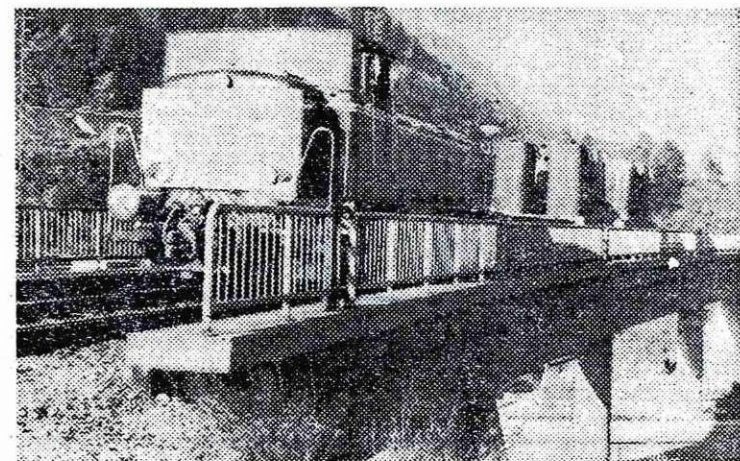
Vinko OSTIR, žerjavovodja v žarilnici: V zvezi s sanacijskim programom, ki je v središču pozornosti, naj omenim predvsem organizacijo dela, ki bi jo morali v vsej Železarni izboljšati. V našem obratu je pereče vprašanje vložek, ki večkrat ne ustreza. Pri zvonastih pečeh imajo od 1. septembra naprej uvedeno obratovanje na štiri izmene. Treba je zagotoviti vložek v takšnih količinah, da ga bo dovolj. Dogaja se, da ob nedeljah porabimo material, naslednji dan, to je v ponedeljek, pa ga zmanjka, tako da pride do zastojev. Na samo proizvodnjo v veliki meri vpliva tudi sistem nagrajevanja, ki ga bo treba temeljito urediti. Šele ob urejenih delovnih pogojih lahko pričakujemo, da bomo zadostili zahtevam, ki jih vsebuje sanacijski program Železarne in posameznih obratov.

Stanko PULEC, delovodja v žarilnici: Tako kot drugi delavci, sem tudi jaz prek Železarja seznanjen z nalogami, ki jih vsebuje sanacijski program. Po eni strani sprejemamo programe in ukrepe, istočasno pa delamo še naprej po starem. Zato tudi ni bistvenih sprememb, čeprav bi že morale biti. Tako v posameznih obratih kakor tudi v Železarni kot celoti rešujemo probleme in naloge sanacijskega programa vse prepočasno. Osnovni problem je vložek, to je žica, tračno železo, trakovi, vse to pa se povezuje še s pomanjkanjem delavcev na delovnih mestih.

O pomanjkanju vložka smo obširneje govorili tudi na seji sveta delovne enote predelovalnih obratov. Rečeno je bilo, da v kolikor ne bo večjih težav v valjarni žice na Beli, da bo žičarna imela potreben vložek. Večji problem z vložkom pa bodo imeli v hladni valjarni, ker je uvoz trakov iz ČSSR ukinjen in smo v glavnem odvisni le od naše valjarne trakov na Beli in od železarne v Sisku. Rad bi opozoril še na kadrovske probleme, ki v sanacijskem programu Železarne in posameznih obratov predstavljajo važno postavko. Ne more biti vsakdo

dober žičar ali valjavec v hladni valjarni, saj sta to vendar dva obrata naše Železarne, ki proizvajata končne izdelke. Kadrovskega oddelka nam večkrat pošilja ljudi, ki jih ne moremo uporabiti. Vse premalo se upošteva, da je v naših obratih težko fizično delo. Običajno so delavci na priučevanju tri mesece, nato pa gredo drugam — stroške za njihovo priučevanje plača seveda Železarna. Ob koncu naj omenim težave, ki nastajajo s prehodom na rekonstrukcijo žičarne. Na zvonastih in konti pečeh imamo toliko vložka, da je treba uvesti nadurno delo, na globinskih pečeh pa imamo zaradi velikih kolobarjev še proste zmogljivosti. Zato bi bilo umestno, da bi v hladni valjarni rezali tra-

kove za globinske peči, v kolikor ustreza zmogljivost škarij. Na ta način bi rešili problem naših globinskih peči. Drugo vprašanje, ki je tudi problematično, je odhajanje delavcev iz obrata. Bolj temeljito bo treba urediti naše nagrajevanje, saj cene življenjskih stroškov stalno rastejo, osebni dohodki pa ostajajo na isti ravni. Sanacijski program predvideva večjo proizvodnjo, to pa bi lahko dosegli ob urejenem sistemu nagrajevanja ter z reševanjem problemov, ki sem jih že omenil. Pomembna je tudi koordinacija med žičarno, hladno valjarno in žarilnico. Dohod materiala bi moral biti enakomeren in planiran, tako da ga ne bi dobivali enkrat preveč in enkrat premalo.

Prevoz kokil v valjarno Bela

Železarski globus

BOLGARIJA — V razdobju let 1971 in 1973 bodo po posebnem sporazumu dobavile sovjetske železarne bolgarski železarni v Kremikovcih 3 milijone ton ingotov in grodlja. S temi dobavami se bo v bližnji bodočnosti bolgarska železarna izognila nadaljnjim velikim investicijam za proizvodnjo grodlja in surovega jekla. Istočasno pa pomeni to še bolj poglobljeno sodelovanje med sovjetsko in bolgarsko železarsko industrijo.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

DEŽURNI SLUŽBA	telefon v pisarni	doma
SOBOTA, 25. 10.:		
Teodor OKROŽNIK, gradbeno vzdrževanje	577	739
NEDELJA, 26. 10.:		
inž. Alojz POHAR, kadrovskega sektorja	211	790/42
PONEDELJEK, 27. 10.:		
inž. Jaka SOKLIČ, strojne delavnice	556	888
TOREK, 28. 10.:		
Alojz STRUMBL, Javornik II	631	759
SREDA, 29. 10.:		
inž. Franc VIČAR, predelovalni obrati	524	83/141 državni
ČETRTEK, 30. 10.:		
inž. Ivo ARZENSEK, SEP	501	500
PETEK, 31. 10.:		
inž. Feliks BESTER, RTA	262	790/59

Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 14.30 do naslednjega dne do 6.30. V kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite vratarja v glavni pisarni, tel. 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah vseh vratarjev.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

Osební dohodki v Jugoslaviji in Sloveniji

Po podatkih zveznega zavoda za statistiko v Beogradu in po podatkih zavoda SRS za statistiko v Ljubljani je bil v letošnjem prvem polletju poprečni nominalni osebni dohodek zaposlenega v Jugoslaviji 935 dinarjev, v Sloveniji pa 1.082 dinarjev. To pomeni, da so bili poprečni nominalni osebni dohodki zaposlenih v Sloveniji v letošnjem prvem polletju za 15,7 % večji od jugoslovanskega poprečja.

Poprečni nominalni osebni dohodki so se v letošnjem prvem polletju v primerjavi z istim obdobjem lanskega leta povečali za vso Jugoslavijo za 14 % in za Slovenijo za 15 %.

Pregled nominalnih osebnih dohodkov za letošnje prvo polletje v Jugoslaviji in v Sloveniji ter indekse za prvo polletje 1969 / prvo polletje 1968 omogoča naslednja razpredelnica:

	SFRJ		SRS	
	din	indeks	din	indeks
SKUPAJ	935	114	1.082	115
gospodarstvo	902	115	1.050	115
industrija	909	116	1.046	116
kmetijstvo	746	111	888	113
gozdarstvo	738	106	958	108
gradbeništvo	863	112	1.024	116
promet	994	113	1.117	116
trgovina in gostinstvo	992	117	1.149	116
obrt	854	114	996	114
komunala	913	112	1.022	111
negospodarstvo	1.105	113	1.260	114
kult. soc. dej.	1.068	112	1.223	114
družb. in drž. službe	1.197	114	1.380	116

Zanimiva je primerjava realnih osebnih dohodkov za prvo polletje v letih 1967, 1968 in 1969 za vso Jugoslavijo in za posamezne republike:

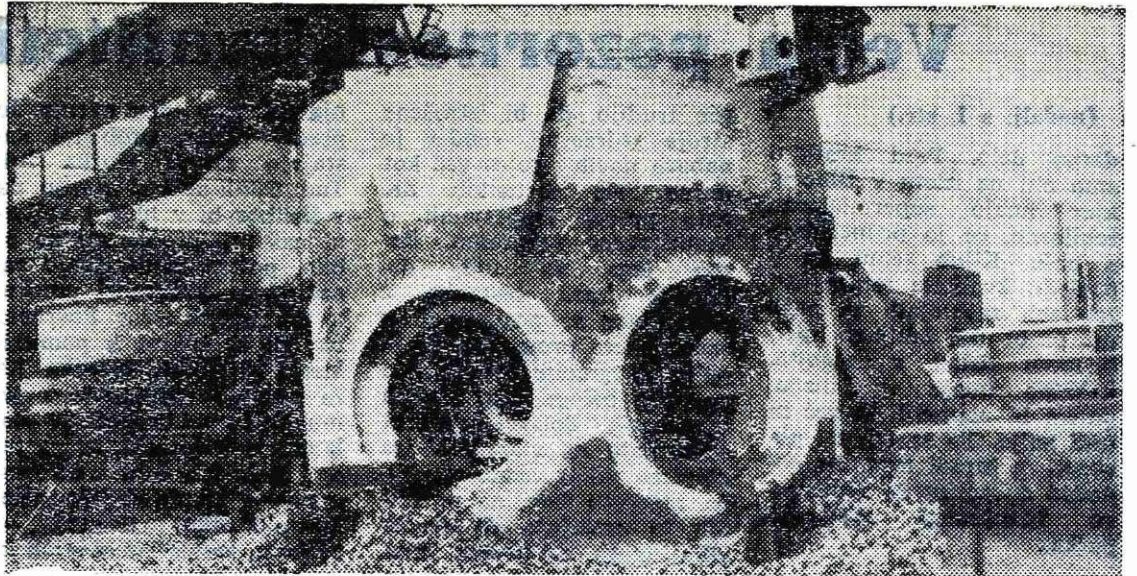
	Srbija									
indeksi	SFRJ	BiH	Črna Gora	Hrvat-ska	Makedonija	Slovenija	Skupaj	ožja	APV	AP KM
I-VI 69	107	106	111	107	106	106	108	108	109	107
I-VI 68										
I-VI 68	104	104	101	103	104	103	104	105	109	99
I-VI 67										

Očitno je, da so se realni osebni dohodki najbolj povečali v Črni gori in to za 11 %. V Vojvodini so se povečali za 9 %, v Srbiji za 8 %, v Hrvaški in Kosmetu za 7 % in v Makedoniji ter Sloveniji za 6 %. Seveda ne smemo prezreti, da je nivo poprečnih osebnih dohodkov v Sloveniji višji kot v drugih republikah skladno s produktivnostjo dela in da so poprečne cene prehranbenih in industrijskih predmetov oziroma uslug v Sloveniji dokaj višje kot v drugih republikah.

Zanimiva je tudi rang lista poprečnih osebnih dohodkov v letošnjem prvem polletju v Jugoslaviji in v Sloveniji za področji gospodarstvo in negospodarstvo:

	SFRJ		SRS	
	rang	din	rang	din
Družbene in državne službe	1	1.197	1	1.380
Kulturno socialna dejavnost	2	1.068	2	1.223
Promet	3	994	4	1.117
Trgovina in gostinstvo	4	992	3	1.149
Komunala	5	913	7	1.022
Industrija	6	909	5	1.046
Gradbeništvo	7	863	6	1.024
Obrt	8	854	8	996
Kmetijstvo	9	746	10	888
Gozdarstvo	10	738	9	958

Zvezni zavod za statistiko je preračunal za Jugoslavijo poprečne osebne dohodke nekvalificiranih delavcev. Pri tem je izločil morebitni vpliv raznoličnosti kvalifikacijske strukture zaposlenih v različnih dejavnostih. Dobil je naslednjo rang listo osebnih dohodkov po dejavnostih v letošnjem prvem polletju, preračunane na pogoje nekvalificiranega delavca:

Odliček pripravljen za nadaljnjo obdelavo

Notranji in zunanjí promet z viličarji

Na številna vprašanja sodelavcev v podjetju, kdo sme voziti viličarje in druga vozila v notranjosti železarne in kdo po javnih cestah izven podjetja ter kakšni izpiti so za ta vozila potrebni, dajem v skladu z vsemi predpisi temeljnega zakona o varnosti prometa na javnih cestah in internimi pravili železarne Jesenice, naslednje pojasnilo:

1. V podjetju oz. železarni lahko vozi viličarje in podobna vozila le tisti voznik, ki je opravil v našem podjetju interni tečaj z izpitom za voznika viličarja. To pomeni, da ni nujno imeti vozniško dovoljenje za vožnjo vozil kategorije »B« ali »C«, vendar pa podjetje stremi za tem, da vozila v notranjosti podjetja vozijo strokovno sposobni vozniki.

2. Kdor ima vozniško dovoljenje kategorije »B«, ta lahko vozi v podjetju in izven podjetja na javnih cestah le a) viličarja, ki je tehnično pregledan in registriran pri TNZ b) če največja dovoljena teža viličarja ne presega 3500 kg.

Pojasnilo: Izraz »največja dovoljena teža« pomeni seštevek lastne teže viličarja in njegove nosilnosti. Izraz »skupna teža« pa pomeni seštevek lastne teže viličarja in bremena, ki ga viličar vozi.

3. Kdor ima vozniško dovoljenje kategorije »C«, ta lahko vozi v podjetju in izven podjetja na javnih cestah:

a) viličarja, ki je tehnično pregledan in registriran pri TNZ

b) največja dovoljena teža viličarja pa je do ali nad 3500 kg.

4. V kolikor viličarji do 3500 in viličarji nad 3500 kg največje dovoljene teže niso registrirani, ne sme voznik s kategorijo »B« niti s kat. »C« tako vozilo voziti v javnem cestnem prometu izven podjetja.

V kolikor so muje vožnje prevozov raznih bremen po javnih cestah izven podjetja z neregistriranimi viličarji, je podjetje dolžno preskrbeti predhodno dovoljenje TNZ, prevoz pa mora imeti spremstvo.

Naše podjetje ima trenutno registrirano le eno vozilo — viličarja z nosilnostjo 5 ton in le-tega lahko vozi po cestah javnega prometa voznik, ki ima vozniško dovoljenje »C« kategorije.

Na vprašanje, kako priti do izpitov za vožnje z viličarji, dajem sledeče pojasnilo:

1. Za vožnje z viličarjem v samem podjetju velja pojasnilo v prejšnjem odstavku točka 1.

2. Voznik, ki ima vozniško dovoljenje »B« kategorije lahko opravi izpit za vožnjo viličarjev na isti način, kot je opravil izpit za »B« kategorijo. K prijavi za izpit mora predložiti pri TNZ vse potrebne dokumente, vplačati vse takse, na praktični izpit pa mora priti z viličar-

jem. TNZ mu po opravljenem izpitu v posebno rubriko vozniškega dovoljenja potrdi, da lahko vozi viličarja v cestnem prometu do 3500 kg ali 3500 kg največje dovoljene teže. Teža zavisi od tega, s kakšnim viličarjem je kandidat opravil parktični del izpita.

3. Voznik z vozniskim dovoljenjem kategorije »C« ne potrebuje pri vožnji viličarja, ki je registriran in vozi v cestnem prometu, nobene posebnega izpita za vožnjo viličarjev.

4. Vozniki viličarjev, ki imajo vozniško dovoljenje in vozijo znotraj podjetja le z internim izpitom, ne smejo z vozili voziti v cestnem prometu izven podjetja. Temu vozniku je možno opraviti le vozniški izpit za kategorijo »B« po predpisih TNZ o varnosti prometa na cestah ali pa izpit iz kategorije »C«, če bi želel voziti viličarja nad 3500 kg največje dovoljene teže.

5. Za polaganje izpita za kategorijo »C«, so pred kratkim izšli novi predpisi in poudarjam, da je predpogoj za polaganje izpita »C« kategorije opraviti najprej izpit KV delavca prometne stroke. Šele na podlagi tega izpita lahko kandidat polaga izpit za voznika kategorije »C«. Izpite za KV delavce prometne stroke naše podjetje po internih predpisih ne more organizirati, niti zato niso pooblaščen Avto-moto društva, pač pa se s posebnim dovoljenjem 6-mesečna šola organizira le pri Združenju šoferjev in avtomehnikov na Jesenicah.

6. Iz vsega gornjega sledi, da za uporabo javne ceste od HVŽ skozi Jesenice do Koroske Beke, brez posebnega dovoljenja TNZ in spremstva, lahko vozijo le registrirani viličarji, ki jih upravljajo vozniki »C« kategorije. Po isti relaciji brez posebnega dovoljenja in spremstva lahko vozi voznik »B« kategorije viličarje, ki so registrirani in nimajo več kot 3500 kg največje dovoljene teže.

Davorin Šest

Rang	Dejavnost	din
1.	Trgovina in gostinstvo	771
2.	Promet	755
3.	Industrija	714
4.	Komunala	713
5.	Družbene in državne službe	697
6.	Gradbeništvo	655
7.	Obrt	643
8.	Gozdarstvo	634
9.	Kmetijstvo	621
10.	Kulturno socialna dejavnost	607

JK

(Interne informacije republiškega sveta sindikatov Slovenije — 37/VI)

Delo z grafitnimi elektrodami na električnih obločnih pečeh

Dobro delo elektro metalurškega obrata se kaže v neprestanem zmanjševanju predelovnih stroškov, v zmanjševanju porabe pomožnih materialov, kot ferolegur, živnih praškov, priklad in predvsem grafitnih elektrod.

Obravnaval bom prav grafitne elektrode, katerih racionalna uporaba lahko v veliki meri prispeva k občutnemu znižanju predelovalnih stroškov.

Porabo grafitnih elektrod zmanjšamo na eni strani z uporabo elektrod s pravilnim premerom (debelino), na drugi strani pa s pravilno pripravo in racionalno uporabo.

Na ASEA električni obločni peč smo v začetku leta 1969 za zmanjšanje porabe prešli iz elektrod premera 550 mm na elektrode premera 500 mm. Na Lectromelt električni obločni peč je prav takšna predelava v teku. Seveda pa je poleg navedenega pomembna še kvaliteta elektrod in pa samo ravnanje z njimi.

Ker pride v obratu elektro jeklarna največkrat do velike porabe elektrod zaradi pogostih lomov, bom navedel vzroke za to.

Osnova vsake električne obločne peči je obločni plamen, katerega temperatura presega 2000°C. Grafitne elektrode so izpostavljene težkim obratovalnim pogojem, zato morajo imeti dobro električno prevodnost, visoko mehansko trdnost ter lastnost, da prenesejo velika temperaturna nihanja. Izpostavljene so tudi izparevanju, razpadanju, oksidaciji in lomljenju. Nepravilno zalozeni kosi starega železa (bloki) povzročijo tudi lom elektrod. Take kose je treba zakladati na dno peči. Če jih zakladamo v košaro, se porušijo v

peči in pri tem povzročijo lom elektrode. Zato mora topilec ob pričetku raztaljevanja posvetiti vso pozornost prav temu problemu.

Nestrokovno zakladanje apna — apnenca v peč, povzroči tvorbo izolacijske plasti v peči, ki preprečuje elektrodam kontakt. Posledica je zopet lom elektrod.

Slaba regulacija elektrod, slabo vzdrževanje elektrodnih držal in slabe fizikalno kemijske lastnosti elektrod so tudi eden bistvenih povodov za lom elektrod. Da preprečimo izpadanje elektrod, zaradi slabo vzdrževanih držalcev elektrod, je treba vsaj enkrat tedensko očistiti držala z jeklenimi krtačami. Obvezno je to izvesti v času remontu peči. Elektrode v elektrodnih držalcih ne smejo biti vpete na nipljih.

Pomemben faktor, ki vpliva na dobro obratovanje peči in na zmanjšanje porabe elektrod, je podaljševanje elektrod. Elektrode morajo biti skrbno razložene in skladiščene pri pečeh. Zaščitene morajo biti z ovojem (z lesom). Prav tako niplji, ki so v kartonskih škatlah.

Pred podaljšanjem je elektrodo treba izpihati s stisnjenim zrakom. Pri nameščanju niplja je paziti, da se navoji ne poškodujejo. Niplj se uravnovesi tako, da je spranja med njim in elektrodo enaka, s čimer omogočimo širjenje in krčenje elektrode ob toplotnih spremembah v peči. Paziti moramo še na pravilen trenutek privitja elektrod. Vse elektrode firme Sigri, Acheson in tudi sovjetske proizvodnje imajo na površini zgornjega in spodnjega dela (v višini konca sedeža niplja) zarisan rumen ali bel trak. Ta označuje mesto, koder elektroda ne sme biti vpeta v držalo naprave za podaljševanje. Pravi

vilni položaj je takrat, ko je elektroda pritrjena pod omenjenim trakom. Če je elektroda v držalu podaljševalne naprave prenizko, pri me držalo odprti sedež niplja, ki se pod pritiskom deformira. Posledica je slab stik, odvitje ali lom elektrod.

V pečeh z večjo močjo pride na mestih stika posameznih elektrod zaradi večje napetosti do večjih sil, kar lahko povzroči odvitje elektrod. Da to preprečimo, uporabljamo niplje, ki imajo na zgornjem in spodnjem koncu izvrtani odprtini, napolnjeni s smolo. Ta smola se raztali in izteče med dva do tri navoje, se tam koksa — strdi ter učinkovito poveže navoje v homogeno celoto. To blokiranje spoja preprečuje odvitje, zmanjša možnost zloma in s tem izboljša porabo elektrod na tono jekla.

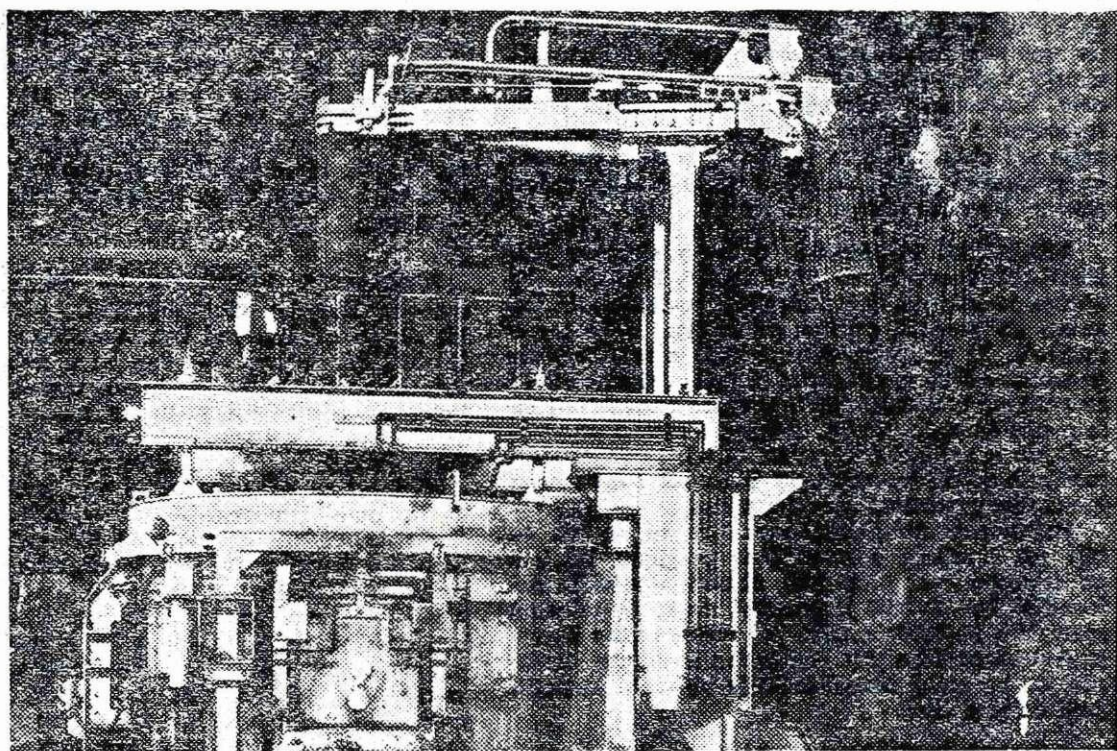
Na dobro delo elektrod vplivajo elektrodni hladilci, ki morajo biti pravilno nameščeni na oboku in vedno očiščeni. Vsa nesnaga, prah, ki se nabira na hladilcih, in se sproti ne očisti, povzroči kratek stik — lom elektrod.

Naslednji faktor, ki ga lahko tudi kontroliramo, je oksidacija elektrod. Ta nastopa predvsem v spodnjem delu elektrod. Premočna oksidacija elektrod je posledica slabe kvalitete le-teh ali pa slabega ravnanja z njimi. Zareče elektrode je treba čim manj časa izpostavljati zunanji atmosferi, to je: ne smemo jih po nepotrebnem vzdigovati s peči. Vratca peči morajo biti dobro zatesnjena, prav tako se mora obok dobro prilegati na kotel peči. Povečano oksidacijo elektrod povzroča tudi pretirana uporaba železove rude ali oku-

jine, slabo odvajanje dimnih plinov. Nepravilno vpihavanje kisika v peč med taljenjem in oksidacijo prav tako povečuje oksidacijo elektrod. Slaba regulacija elektrod povzroča potapljanje le-teh v talino. To povzroča med rafinacijo nekontrolirano nagljičenje šarže in zgrošeno kemično analizo. Med taljenjem pa ta pojav povzroča lom elektrode, ker le-te pretirano težijo navzdol proti vložku.

Z dobrim in vestnim vzdrževanjem peči, čiščenjem držalcev elektrod, s pravilnim ravnanjem z elektrodami, lahko predvsem topilniški kader obrata prispeva k izpolnitvi enega važnih činitelev sanacijskega programa, to je: zmanjšanje porabe grafitnih elektrod.

inž. Karel Ravnik

Nova Lectromelt električna peč, tik pred pričetkom obratovanja

Določanje optimalnega obsega proizvodnje

(2. nadalj. in konec I. dela)

Predpostavljali smo tudi, da se skladiščni prostor rezervira ves čas za maksimalno količino, ki bi prišla v poštev za skladiščenje. Seveda je pri tem tudi možno, da skladišče v prvih fazah proizvodnje ni popolnoma zasedeno in se lahko uporablja tudi za druge namene v času, ko je za proizvodnjo samo delno potrebno. Pri takem načinu poslovanja se skladiščni stroški zmanjšajo za polovico. Zaradi tega delež skladiščnih stroškov v količini »Z« podaja izraz:

$$S \left(1 - \frac{R}{P}\right)$$

Z ozirom na navedeno možnost menjanja pogojev in razmer, v katerih se odvija proizvodnja in poslovanje, se nam pojavljajo naslednje variante glede na elemente, ki jih mora vsebovati količina »Z«.

VARIANTA 1: Če se predpostavlja, da je skupni znesek »c« (stroški oz. izdelavna cena) potro-

šen v tistem trenutku, ko se je proizvodnja začela in da se skladiščni prostor skozi ves čas mora rezervirati za največje število proizvodov, kar bi jih kdajkoli lahko bilo na skladiščanju, uporabimo naslednji izraz:

$$Z = \frac{(o + k)c + 2S \left(1 - \frac{R}{P}\right)}{2DR}$$

VARIANTA 2: V primeru, ko izhajamo iz predpostavke, da je — kakor v prvem primeru — celotni znesek »c« potrošen v trenutku, ko se je začela proizvodnja in skladiščni prostor, dokler še ni popolnoma zaseden, izkoriščamo tudi v druge namene, uporabimo naslednji izraz:

$$Z = \frac{(o + k)c + s \left(1 - \frac{R}{P}\right)}{2DR}$$

VARIANTA 3: Če predpostavljamo, da je za »c« izplačan samo del in da moramo rezervirati skladiščni prostor za največje možno število proizvodov, moramo uporabiti izraz:

$$Z = \frac{[(o + k)c + 2s] \left(1 - \frac{R}{P}\right)}{2DR}$$

VARIANTA 4: V primeru, da je znesek »c« izplačan samo delno in da skladiščni prostor uporabljamo še v druge namene, pa nam količina »Z« podaja naslednji izraz:

$$Z = \frac{[(o + k)c + S] \left(1 - \frac{R}{P}\right)}{2DR}$$

S tem seveda niso izčrpane vse možnosti, ki vplivajo na obliko zgornjih izrazov. Tako smo na primer pri razvijanju izrazov in pri izračunu izhajali iz predpostavke, da realizacija teče enakomerno skozi celo leto. Manjša odstopanja od te enakomernosti ne vplivajo bistveno na natančnost izračuna. Če pa pride do znatnejših sezonskih nihanj, pa bi bilo izračun treba napraviti za vsako sezono posebej.

Sestanki delovnih skupin

V minulih dneh je bilo že nekaj delovnih skupin, ki so se sestale z namenom, da razpravljajo o izpolnjevanju nalog, predvidenih v sanacijskem programu Železarne, njihovega obrata in delovne skupine. Upamo, da bodo njihovem zgledu sledili tudi vodje delovnih skupin v ostalih obratih Železarne in se s sodelavci pogovorili o izvajanju njihovega sanacijskega programa, saj je njegovo izpolnjevanje trenutno ena izmed najbolj važnih nalog v našem podjetju.

VALJARNA PROFILOV — LAHKE PROGE, delovna skupina MEŽNARC: Zbrani sodelavci na sestanku delovne skupine dne 15. 10. niso imeli bistvenih pripomb glede proizvodnega načrta. Bili so mnjenja, da bi v nekaterih primerih proizvodnjo lahko še povečali, če bi imeli vložek, ki bi ustrezal dimenzijam. Poudarili so, da je proizvodnja temelj sanacijskemu programu, na proizvodnjo pa vpliva tudi pomanjkanje delavcev. Razumejo pomen sanacijskega programa in skladno s tem tudi sprejete sklepe na seji DSŽ. Na sestanku so obravnavali tudi varnost pri delu. Menijo, da če bi upoštevali predpise o varstvu pri delu ter uporabo zaščitnih sredstev, da bi bili stroški manjši, večja bi bila tudi spretnost in varnost pri delu. Valjavci so predlagali, da bi zaščitna očala zamenjali z zaščitnimi klobuki. Glede premij na valje naj obratovodstvo vzame na znanje, da zlom na predprogi ni bil po krivdi njihove skupine, da zato ne bo oškodovana.

VALJARNA PROFILOV, delovna skupina BENEDIČIČ: Sestanek so imeli 16. 10. Problematika obrata je bila na dnevnem redu sestanka, na katerem so govorili tudi o nedeljskem delu ter o delavcih, ki ob sobotah prihajajo z lahkimi prog in so zaposleni v njihovem oddelku. Opozorili so na zaščitna sredstva, ki jih je treba uporabljati na delovnih mestih. Vodja delovne skupine je opozoril, da v kolikor delavec ne bi nosil predpisanih zaščitnih sredstev, da ga bo odstranil z delovnega mesta brez predhodnega opozorila.

Razen tega so delavci opozorili na to, da so bili pri lanskem zdravniškem pregledu izločeni oz. izpušeni vsi prebiralci, čistilci, rezalci in delovodja. Tov. Fabčič je povedal, da se je površina materiala poslabšala tako pri naših kakor ravnstarih šaržah. Izboljšati bo treba kvaliteto brušenja, da bo manj izmečka. Bolje bo treba koristiti tudi delovni čas.

VALJARNA PROFILOV, lahke proge, delovna skupina Mežnarc: Na sestanku delovne skupine 16. oktobra so bili navzoči delavci seznanjeni s sanacijskim programom ter o izidu referenduma in izvolitvi osmih članov v DS ZP Slovenske železarne. S sanacijskim programom so se strinjali, menili pa so, da se bodo morali trenutnega položaja zavedati tudi na višjih forumih. Če bi povsod delali tako kot oni na zastarelih strojih, potem bi se moralo obrniti na bolje. Vložek, ki ga dobivajo iz valjarne Bela, je slabši kot s težke proge, zato bo treba dobro premisliti, preden bomo ukinili težko progo, da nam pozneje ne bo žal. Govorili so še o bolezenski odsotnosti in disciplini.

VALJARNA PROFILOV — ADJUSTAŽA, delovna skupina ZUPAN: Vodja delovne skupine je na sestanku 16. 10. najprej posredoval odgovore na vprašanja na prejšnjem sestanku. Ugotovili so, da nekaj vprašanj oz. problemov, na katere so opozorili na zadnjem sestanku, še ni rešenih. Vodja delovne skupine je opozoril na večjo pozornost pri ravnanju, adjustiranju ter skladiščenju materiala, na medsebojno povezavo in disciplino. Delavci so želeli odgovor na vprašanje glede prostih dni, fiksnih dolžin, ki so problematične, ravnanja materiala itd.

VALJARNA PROFILOV — ADJUSTAŽA — delovna skupina Ravniki. Na sestanku delovne skupine 16. 10. so sodelovali v razpravi: sodelavci Lipičar, Dejančič in Bauman. Njihova vprašanja so se nanašala na kvaliteto ravnanje materiala, postavitev tira iz glavne lope do sack ravnalnega stroja, glede transportnega voza in materiala za jeklovlek, ki bi ga morali sproti odvažati. Govorili so še o disciplini ter o koriščenju delovnega časa.

VALJARNA PROFILOV — delovna skupina UDIR: Vodja delovne skupine je sklical sestanek

17. 10. Razpravljali so o sanacijskem programu in problematiki obrata. Glede problemov v obratu niso imeli bistvenih pripomb, seznanjeni pa so bili s sanacijskim programom, ki obsega naslednje točke:

1. Dobro prebiranje in brušenje materiala.
2. Odpraviti morebitne zamešnjave materiala.
3. Polno koriščenje delovnega časa.
4. Izboljšati delovno disciplino na vseh delovnih mestih.

V zvezi s problematiko so delavci postavili nekaj vprašanj in dobili ustrezna pojasnila.

VALJARNA PROFILOV, delovna skupina DO-LINAR: Sestanek so imeli 16. 10. Na sestanku je bilo prisotnih 24 delavcev, vodja delovne skupine pa jih je seznanil s problematiko obrata in izmene. Ravnalne stroje je treba koristiti tudi ob koncu dneve, pa čeprav je treba poravnati še 500 kg materiala. Zavedati se je treba, da ima mesec 27 delovnih dni. To velja tudi za adjustiranje materiala. To predstavlja ob koncu meseca lepo količino in večjo prodajo. Zato ne gledati oziroma končati z delom, če je norma za določeni dan že dosežena.

VALJARNA PROFILOV — TEŽKA PROGA, delovna skupina PRAPROTNIK — Na sestanku 17. 10. so obravnavali izpolnjevanje plana v septembru ter operativni plan za oktober. Prisotni delavci so dobili pojasnila na vprašanje, postavljeno na prejšnjem sestanku glede tarifnih postavk. Vodja delovne skupine je nato govoril o sanacijskem programu in še posebej opozoril na naslednje: na progi je treba bolj pazljivo valjati, da bo manj izmečka. Morebitne napake je treba javiti delovodji, odpraviti pa jih izven delovnega časa. Varčevati je treba z ležaji, odvodkami, vijaki, zaščitnimi sredstvi itd. Bolj pazljivo je treba slediti valjancu med valjanjem. Varilci morajo biti pazljivi, da material ne bo zažgan, zakladalci pa, da ne bo zamešnjav. Pomagati morajo ogrevalcem, da pride vložek čimprej iz peči. Zaradi morebitne ukinitve težke proge ne sme biti malo-dušja, ker v tem primeru vsa kadrovska vprašanja rešujeta obratovodstvo in kadrovski sektor. Tov. Klavora je ob koncu sestanka predlagal znižanje plana za 50 %, zaposleni pa naj bi dobili poprečje Železarne. Svoj predlog je utemeljil s tem, da iz valjarne Bela dobivajo vložek, ki je lažji in je zato tudi manj proizvodnje, kar vpliva na nagrajevanje zaposlenih.

VALJARNA PROFILOV — LAHKE PROGE, delovna skupina JURČIČ — Vodja delovne skupine je obrazložil sanacijski program Železarne, obrata in delovne skupine. Poudarjene so bile naloge slehernega posameznika in dneve v celoti. Še bolj pozorni bodo morali biti do dobite ter koriščenja delovnega časa. Prisotni so se s predlaganim sanacijskim programom strinjali, tov. Kovačević pa je želel odgovor na vprašanje, za koliko se bo zmanjšal normativ delavcev v proizvodnih obratih, vzdrževalcem in v administraciji.

RO — Na sestanku 10. oktobra so razpravljali o organizacijskih vprašanjih oddelka. Dana so bila ustrezna pojasnila o problematiki Železarne. Ugotovili so živahno dejavnost članov kolektiva na športnem področju in imajo izglede, da bodo tretji v svoji skupini. Govorili so še o delu sindikalne organizacije in o organizaciji izleta.

VALJARNA BELA — delovna skupina NOČ — Sestanek so imeli 14. 10. K poročilu o izpolnjevanju nalog za september ni bilo pripomb. Glede plana za oktober so bili mnjenja, da je izvedljiv le v primeru, če bodo imeli na razpolago ustrezen vložek. O izvajanju sanacijskega programa je po-

ročal vodja delovne skupine. Posvetiti bo treba več pozornosti izplenom ter izkoriščanju delovnega časa z ozirom na uvedbo 42-urnega delavnika. Kljub temu bo treba povečati proizvodnjo. Razen tega bo treba v valjarni Bela urediti vprašanje cenikov, ker sedanji niso stimulativni in negativno vplivajo na samo delo. Treba je pooprstiti mere glede varnega dela. V kolikor opozorila vodje delovne skupine ne bi pomagala, je treba delavca, ki ne upošteva predpisov o varnosti pri delu, odstraniti z delovnega mesta. Poučevanje in opozarjanje delavcev na varno delo mora biti stalna naloga.

VALJARNA BELA — delovna skupina LAZAR — Na sestanku 14. 10. so ponovno opozorili na nevdržne pogoje v kabini 16-tonskega žerjava. Treba je takoj začeti z izgradnjo nove kabine ter sušilnice za flemarje. Flemarji so vsak dan oznojeni in se ne morejo nikjer preobleči, razen tega pa delajo na prepihu. Nujno je treba urediti enoten sistem nagrajevanja, kar je še posebej važno zaradi uvedbe skrajšanega delovnega časa. Sploh je treba urediti vprašanje delovnega časa v valjarni Bela, ne pa da tako kot sedaj nekateri delajo po 42, 48 ali celo 56 ur.

Dolžnost slehernega delavca je, da dela vestno in kvalitetno in skrbi za red in čistočo, s tem pa si ustvari tudi pogoje za varno delo.

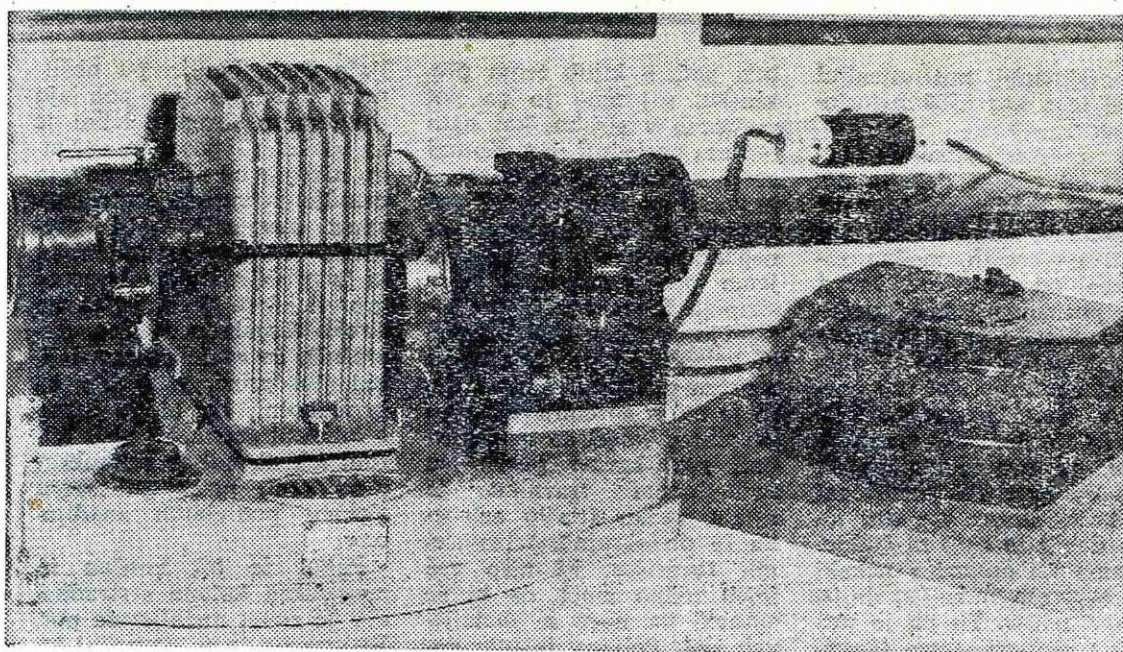
VALJARNA BELA — delovna skupina BEG — Sestanek so imeli 10. 10. Največ pozornosti so posvetili obratovalnemu času, to je pričetku dela, času, ki ga porabijo za malico ter delu ob koncu dneve. Zaželeno je večja previdnost pri upravljanju z napravami. Manjše okvare je treba takoj odstraniti. Ugotovili so, da je v zadnjem času vedno več zamešnjav materiala in zato toliko bolj potrebna previdnost pri sortiranju, označevanju in signiranju materiala. Važno je tudi tehtanje materiala in dobiti.

VALJARNA BELA — površinska obdelava — delovna skupina Podlipnik — Vodja delovne skupine je na sestanku 10. 10. predlagal tri točke dnevnega reda. Ugotovili so, da ne dobivajo odgovorov na postavljena vprašanja na prejšnjem sestanku. Njihove garderobe so oddaljene več kot 500 m, kar jim ne ustreza. Zavzemajo se za uvedbo enotnega delovnega časa. Predlagali so zmanjšanje zastojev, obenem pa so potrebni hitrejši ukrepi za odstranjevanje manjših okvar. Izboljšati je treba red in čistočo v obratu ter varnost pri delu. Paziti je treba na potek valjanja, na pravilno oštevilčenje in signiranje materiala, razen tega pa je zaželeno tudi boljša povezava med prevzemnikom materiala in vodjem škarij.

VALJARNA 1300 — hladna valjarne pločevine — delovna skupina Potočnik — Delavci iz hladne valjarne pločevine so se sestali 10. 10. Pogovarjali so se o uvedbi skrajšanega delovnega časa ter o posledicah, do katerih pride, če kolektiv ne razume položaja. Če bi hoteli izpolniti obveznosti, bo treba z ozirom na uvedbo skrajšanega delovnega časa povečati proizvodnjo za 14 %. Šele v tem primeru lahko pričakujejo kljub skrajšanemu delovnemu času OD enake sedanjim. V prihodnje bi morala biti prisotna nenehna skrb za zmanjšanje bolovanj. V obratu so še vedno delavci, ki ne morejo ali pa nočejo razumeti sedanjega položaja Železarne ter neupravičeno izostajajo z dela. Govorili so še o dobitih in vložku, ki ga dobivajo iz valjarne Bela in dimenzijsko večkrat ne ustreza.

VALJARNA PROFILOV — tehtnica — delovna skupina Brišar — Na sestanku dne 17. 10. je bilo prisotnih 70 % članov kolektiva. Razpravljali so o izpolnjevanju sanacijskega programa. Zavzeli so stališče, da mora biti sleherni član kolektiva seznanjen s sanacijskim programom. Potrebna je večja pozornost pri rezanju kvadratnih gredic, da bo na koncih čim manj odrezkov. To je važno zaradi dobiti in osebnih dohodkov zaposlenih. Čimprej je treba povezati vroče caglje, namenjene v hladilne jame. Stalna naj bo skrb za takojšen premik voz v hale, da se material ne ohladi na zraku, kar lahko negativno vpliva na posamezne kvalitete.

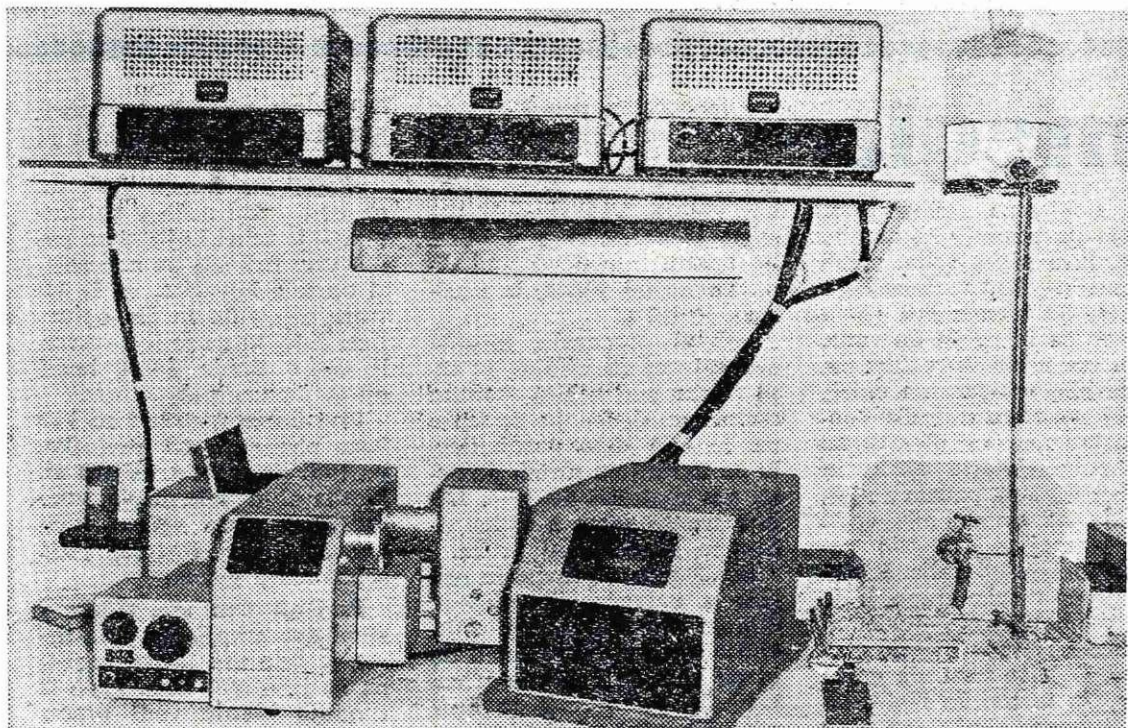
Predstavljamo vam OTK

Hilger fotometer

Hilgerjev fotometer (firme Hilger & Watts, London) uporabljamo pri metodah, kjer merimo jakost svetlobe, ki prehaja skozi različno obarvane raztopine. Jakost svetlobe oziroma njena absorpcija je odvisna od koncentracije obarvane snovi in debeline plasti obarvane raztopine. Tako npr. jeklo razkrojimo in oksidiramo mangan tako, da je raztopina vijoličaste barve; čimveč je mangana, tem močnejša je barva. To barvo merimo v steklenih posodah — imenovanih »kivete« — pri svetlobi določene valovne dolžine, ki jo dobimo pri prehodu svetlobe skozi steklene filtre. Iz razmerja med vpadno in prepuščeno svetlobo (imenovanega »ekstinkcija«), ki je šla skozi obarvano raztopino, lahko izračunamo koncentracijo elementa. Hilger fotometer deluje na osnovi slabljenja svetlobe s pomočjo zaslona. Svetloba žarnice, ki je v ohišju na sredini fotometra, pada na levo in desno fotocelico, kjer se pod vplivom svetlobe tvori električni tok, ki ga kaže občutljiv instrument — zrcalni galvanometer. Na levo fotocelico pada svetloba z žarnice, na desno pa preko kivete z obarvano raztopino. Ko izenačimo oba fototoka tako, da zmanjšujemo svetlobo na desni fotocelici z zaslonom, lahko na bobnu zaslona odčitamo ekstinkcijo in iz nje izračunamo procent elementa.

inž. B. RAZINGER

Spektrofotometer PMQ II

Spektrofotometer PMQII (firme Opton, Oberkochen) deluje na istem principu kot Hilger fotometer, le da je PMQII bolj komplicirana aparatura, zato pa je občutljivost zelo povečana.

Svetloba z volframske ali živosrebrne žarnice gre pri PMQII skozi prizmo in tako lahko dobimo svetlobo točno določene valovne dolžine (npr. 525 mμ). Izbrana svetloba gre skozi posodice (kivete) z obarvano raztopino in pade na fotocelico ali fotopomnoževalko, kjer se tvori električni tok. Ta fototok merimo na galvanometru, kjer lahko direktno odčitamo ekstinkcijo in iz nje izračunamo procent elementa. Prednost PMQII pred Hilger fotometrom je v zelo povečani občutljivosti (izbira občutljivosti s posebnim gumbom, uporaba fotopomnoževalke), saj lahko merimo v ultravioletnem in infrardečem delu spektra (od 185 do 2500 mμ). Aparat ima še posebno avtomatiko za avtomatsko regulacijo ničlišča aparature in poseben dodatek za enakomerno spreminjanje valovne dolžine, ta dodatek pa lahko kombiniramo z registrirnim instrumentom.

S fotometričnimi postopki analiziramo pri nas celo vrsto elementov. Tako določujemo v jeklu fosfor, mangan, krom, nikelj, molibden, volfram, vanadij, titan, niob, tantal, aluminij, silicij, cirkon, baker, antimon in telur, določujemo pa še železo, silicij in mangan v aluminiju, dušik v jeklu itd.

inž. B. RAZINGER

Slavko Tarman:

»Povečana doza sevanja — resen problem bodočih generacij«

3

Oboroževanje, ki enostransko zaposluje njegove energije, zavira korake k večjemu napredku in samo večja prepad med razvitim in nerazvitim svetom. Oboroževanje na eni strani zaposluje ljudi, vzdržuje gospodarstvo in zboljšuje standard, na drugi pa večkratno omejuje in osiromaši človeka, ker je njegovo delo spričo oboroževanja zaman, nepotrebno, ker njegove dobrine v velikanskih množinah uničuje in ker ustvarjalnost malo ali skoraj nič ne reproducira, razen da reproducira nevarnost in strah.

Tekmovanje v oboroževanju je zagata naših dni — nesmisel dobe, ki je stopila v veličastno jedrsko fazo, ko človek lahko z orjaškimi koraki napreduje, ko lahko uresniči svoje sanje o raju na zemlji. Toda človekova usoda je kot zapečatena, ker je mnogo ovir na njegovi poti, da zgradi nove odnose, ki bi takšno stanje odpravili.

Očitno je, da ni tehnične osnove, na kateri bi bilo mogoče zaustaviti to nespametno tekmovalstvo in vzpostaviti zanesljiv in trden sistem varnosti. Izhod je v mednarodnih političnih odnosih, v miroljubnem sodelovanju in razvijanju zaupanja med narodi, v ustvarjanju ozračja, v katerem se bo lahko začel proces, ki bi pripeljal do splošne in popolne razorožitve. Kaj pa dotlej?

Kako dolgo bomo morali živeti v senci samouničenja. Veliko nezaupanje, nakopičeno v desetletjih, vodi super sili k nenehnemu vzpostavljanju ravnotežja. Medtem se bijejo ali spodbujajo krajevne vojne (50 v zadnjem desetletju). Predvideno je celo, da bi utegnilo priti do uporabe jedrskega orožja — v omejenih količinah. Kaj pa če bi napočil trenutek, ko bi se stvari izmuznile iz rok in začele delovati po lastni logiki? Ali bi bilo potem še mogoče opravičevanje ter sklicevanje na zdravo pamet?

Izjave in protesti

Proti tej brezumnosti odgovornih politikov so enodusno vzdignili glas znanstveniki z vseh petih celin. Za ilustracijo preberimo, kaj mislijo oni o tej nedokončani tekmi.

Marcus Oliphant — avstralski univerzitetni profesor:

»So ljudje, ki pošteno in zrelo razmišljajo o vprašanju, kako ugasniti vulkan vojne, ki grozi človeštvu. Nova svetovna vojna ne bi le uničila milijone ljudi, temveč tudi opustošila naš planet.«

Prof. dr. Otto Hahn, Nobelov nagrajenec:

»Človeštvo se hitro približuje dobi, ko bo lahko uničilo samo sebe. Deset velikih vodikovih bomb bi resno ogrozilo obstoj človeštva, ne glede na to, kje bi jih vrgli.«

Dr. Oppenheimer:

»Prav gotovo je, da je mogoče danes uničiti velik del človeštva in nobenega upanja ni, da bodo preživeli ljudje imeli človeške lastnosti.«

Pokojni Albert Einstein, oče relativnostne teorije:

»Ne govorim kot pripadnik tega ali onega naroda, kontinenta ali svetovnega nazora, temveč kot človeško bitje pripadajoč človeškemu rodu katerega nadaljnji obstoj je sedaj ogrožen. Vsi smo enako ogroženi, toda če spoznamo nevarnost, ki nam preti, smemo upravičeno upati, da se ji bo mogoče z združenimi napori izogniti. Naučiti se moramo misliti na nov način; naučiti se moramo, da ne bomo več spraševali, kaj je mogoče storiti, da se zagotovi vojaška zmaga skupini, ki nam je bolj pri srcu — kajti takih možnosti danes ni več. Vprašanje je: kaj moramo storiti, da se prepreči vojaški spopad, ki bi bil katastrofalen za obe strani. Kar morda bolj kot vse drugo ovira razumevanje položaja je dejstvo, da se zdi pojem »človeštvo« nejasen in abstrakten, ker ljudje le stežka prihajajo do spoznanja, da je nevarnost za njih, za njihove otroke, za njihove vnuke in ne samo za neko splošno in nedoločeno človeštvo. Ni lahko prepričati ljudi, da so prav oni, vsak posameznik, in njihovi najdražji v hudi nevarnosti, da bodo tragično preminuli.«

Moj poziv je poziv človeškega bitja — človeškim bitjem: spomnite se svojega človečanstva in pozabite na ostalo! Če boste sposobni to storiti, se pred vami odpirajo neomejene možnosti, v nasprotnem primeru pa je pred vami nevarnost vesoljne smrti.

Spomini iz NOB

Srečko
Šorli:

Na pragu svobode je smrt še neusmiljeno kosila

26. aprila leta 1945 se je v mestu Roding ob reki Regen na Bavarskem nastanila skupina kakih 25 slovenskih internirancev, katere so nekaj dni pred tem osvobodili Amerikanci. Med osvobojenimi je bilo tudi nekaj Jeseničanov. V Rodingu smo se nastanili, da si opomoremo od prestanega trpljenja in da se do kraja izčrpani utrdimo za pot proti domu, kamor smo si vsi tako želeli.

Skupina se je utaborila v dvonadstropni stavbi, v kateri je bilo pred ameriškansko zasedbo okrajno glavarstvo in sedež gestapa tega okraja. Amerikanci so sicer vse internirance, ki so bili v mestu, namestili v barake na robu mesta, pri nas Slovencih pa so napravili nekako izjemo, ko so videli, kako smo vso notranjost stavbe očistili in uredili. Preskrbeli smo si v okolici slamo in namesto rjuh isto prekrili z zastavami nacistične Nemčije, katere smo dobili na podstrešju, z njih smo seveda potrgali kljukaste križe. Se isti dan je zavihrala skozi okno slovenska zastava, katero je iz raznih kosov blaga sešil Janez Makovec iz Rateč. Lepo mam je bilo, ko smo videli, kako domačini in tudi ameriškanski vojaki opazujejo našo zastavo, ki je bila poleg ameriških prva zastava druge narodnosti v tem kraju. Poskrbeli so za nas, da smo dobivali hrano v neki gostilni in nam obljubljali,

da nas kmalu napotijo proti domu. Hrana se je sicer iz dneva v dan slabšala, a lačni nismo bili, ker je skrbel za nas naš tovariš Tone Žavbi, ki se je nekako začasno zaposlil pri nekem mesarju in pa tovariš Tone Žvan iz Bohinja, ki je bil pravi mojster za zbiranje hrane.

Skupina Slovencev, katero omenjam, je doživljala pred osvoboditvijo težke dneve in težko življenjsko preizkušnjo. Dočakali smo evakuacijo koncentracijskega taborišča Flossenbürg, katere smo se vsi tako bali. Naša skupina okoli 4.000 zapornikov je bila zadnja, ki je 20. aprila 1945 popoldan odšla na pot v neznan. Pred tem so šle na pot že štiri približno enako močne skupine. Koliko od njih ni dočakalo osvoboditve, kažejo številke na ploščah posameznih narodnosti v spominskem parku ob zgradbi nekdanjega krematorija v Flossenbürgu. 73.696 je bilo žrtev tega koncentracijskega taborišča vključno z

na evakuaciji postreljenimi in od tega kar 1.750 Jugoslovancev.

Že prej sestradani in onemogli od trdega dela in nezadostne hrane, slabo obuti in oblečeni, smo že nekaj dni taval po cestah, močno zastraženi od esesovcev, kateri niso poznali nikakega usmiljenja. Število se je iz dneva v dan manjšalo, ker so oboženi spremljevalci vse onemogle sproti postrelili. Dež, sem in tja pomešan s snežinkami, je neprestano padal, tako da smo bili premočeni do kože. Hrane vse dni nismo dobili in zato ni čudno, da smo vsi otopeli v nekaki podzvesti premikali svoja izčrpana telesa. Tu pa je prišlo do pravega izraza tovarištva in prijateljstva. Koliko je bilo tu medsebojne pomoči, ni lahko povedati, to vedo le oni, ki so to sami izkusili in tega ne bodo nikdar pozabili.

Dvaindvajsetega aprila v pozni večerni uri so spremljevalci vso skupino nagnali na razmočen travnik in jo kot vse do sedaj, močno zastražili. Znanci in prijatelji so se stiskali skupaj, nekateri pokriti z mokro odejo, drugi pa še te niso imeli, da bi se tako lažje obvarovali mraza in mokrote. Dolga je

bila noč, a kljub temu prekratka, saj smo jo na pol prebedeli v strahu, kaj nam prinese naslednji dan. Komaj se je zdanilo, že so se med nas zagnali esesovci ter nas z vpitjem in pretepanjem nagnali na cesto, da nadaljujemo pot v neznan. Naša skupina Slovencev je po naključju ostala v zadnjem delu kolone in smo tako lahko z grozo opazovali krvavo dejanje naših spremljevalcev — krvnikov, kateri so tu opravliali svoj krvavi posel. Na razmočenem travniku je ostalo veliko število oslabilih in do skrajnosti izmučenih tovarišev, ki niso več imeli toliko moči, da bi se spravili na noge in nadaljevali pot. Poljana je bila pokrita s temi nesrečniki, ki so dobro vedeli, kaj jih čaka, vedeli so, da je za njih konec trpljenja. Nekateri so se trudili, da bi vstali, toda bili so preslabotni, drugi so topozrli na krvnike in čakali strela. Tam sta si dva, morda prijatelja ali pa tudi neznanca, medsebojno pomagala, da bi se spravila na noge, toda brez moči sta se zopet zgrudila na tla. Težko je gledati te prizore, ko si brez moči, da bi pomagal, a človek ne more obrniti pogleda drugam. Esesovci pa ne izgub-

ljajo časa, hodijo po obširnem travniku in pobijajo drugega za drugim. Njim je to vsakdanji posel in verjetno nikogar od njih ne ganejo usmiljenja vredni pogledi na smrt obsojenih, niti preostala kolona prestradanih, ki je prisiljena gledati vso to grozodejstvo. Smrt je tu na široko zamahnila s koso. Nesrečniki so se dobro zavedali, kaj jim grozi, toda bili so preslabotni, da bi še lahko kljubovali smrti. Mi smo bili tudi takrat, kot že velikokrat pred tem, priče gnusnemu zločinu podivjanih »nadjudi«.

Pokol je bil končan in zmanjšana kolona sestradancev je zopet nadaljevala pot. Kolona pa je že po nekaj kilometrih zopet začela kopneti. Pokojni Milan Medja z Jesenic je že po dobri uri našel ob cesti 35 mrtvih tovarišev, ki so bili med tem ustreljeni. Kmalu je našal preplah tudi med nami, ko so bili ustreljeni tudi nekateri, ki so nekako zaostajali. Končno je tudi ta dan minil in zvečer smo se znašli v nekem gozdičku pri vasi Wetterfeld, kjer smo zopet od vseh strani zastraženi pričakali jutro 24. aprila. Zopet se je zmanjšalo naše število, ker je v tej noči pomrlo od

Milan Fülle:

Rdeča meglja

Že v tovarni me je kar nosilo. Nisem in nisem se mogel vživeti v delo, kajti vedel sem, da bova z Lojzom odkolovratila na bivač ena in za nekaj časa pozabila na vse tegobe doline. Sicer je pa z menoj vedno tako. Le kratek čas vzdržim priklenjen na monotonijo vsakdanjega dela. Vleče me ven, proč od meščanske sigurnosti nasilno moderniziranih ljudi. Zdi se mi, da je moj svet negotovost, da mi le nevarnost daje resnično možnost, da zaživim polno življenje, da ima vse, kar storim, le v nesigurnosti izraz mojega jaza.

Opremo sva prinesla kar s seboj, ker je do bivača precej daleč. Oba težko čakava znaka tovarniške sirene. Toda ne vzdrživa več. Klic prostosti je premočan in preveč sva navezana nanjo, da bi se temu pozivu upirala. Če delovodja ne bo dal propustnice za predčasen izhod iz tovarne, jo bova pa kar z nahrbtniki mahnila čez ograjo. Tako bo in nič drugače. To je sklep! Nekoliko naju skrbi tudi vratar, ker imava oba v podjetju izposojene čelade. Dobila sva propustnico in brez kakršnihkoli težav prišla ven. Skozi rjave koprene dima sva videla tovarniške konture. Bila sva zadovoljna, kot

popotnico pa sem odnesel s seboj tudi prijazen nasmešek brhke tekačice in želel, da bi bil že tam, v bivaču pod steno Škrlatice.

V Kranjski gori sva skočila še v P-market po nekaj hrane. Veliko si sicer ne moreva privoščiti, ker sta najini denarnici bolj izsušeni, sicer pa se mi zdi, da je prazna denarnica večno prekletstvo alpinistov in da visi nad nami kot Damoklejev meč, pa smo kljub temu na svoj način zadovoljni, saj smo v svojem svetu. Vseeno pa je Lojz kupil drag kilogram slabega grozdja, ki sva ga leže v travi ob česti slastno zobala, obenem pa sva se igrala avto-stoparja. In še srečo sva imela. Niti do konca nisva pojedla, ko je ustavil nek volkswagen in kar brž sva prisledla. Možakarju in ženi niso bili všeč moji lasje in da smo alpinisti sploh trapasti ljudje, sta menila. Tudi mala hčerkica, me je nekam postrani gledala. Če bi on imel takega sina, bi ga ukrotil, da bi pomnil za vse večne čase, malo dekletce pa si je mislilo svoje.

Pri ruskem križu sva izstopila, se zahvalila in jo jadreno ucvrla v Krnico. »Buržuj«, je menil Lojz in pripomnil, da bova v koči popila vsak

eno steklenico Union piva, potem pa naprej. Pa ni bilo tako. Piva nisva spila, sploh ničesar ne, ker je bila kočja zaprta. Še hitreje sva rinila naprej, da bi prišla do vode. Sicer sva jo dobila, rečem pa, da je bila preklemano daleč. Da bi nekoliko ublažila enoličnost hoje, sva plezala na vse pomembnejše skale in skalice v grapi, padala z njih, plezala na druge, pila vodo kar skupaj z drobnim peskom in končno zašla. Rinila sva desno v neko grapo, ki je bila vse bolj strma, dokler ni postala navpična in celo previsna. Lojz je trdil, da greva prav, da je tod že hodil. Izpod strmega skoka sva prek nekih razčlemb splezala desno, v rušje.

Sredi najbolj gostega grmovja pa se je nenadoma spomnil, da sva zašla in da gre prava smer okrog te goščave, ki je sicer čedna, če ne tičiš cel v njej. Pri tem je s prstom risal neko nedoločeno smer v zraku in očitno ni vedel, kje je prava smer. Kar naravnost lahko povem, da še nikoli v življenju nisem tarzanil po taki goščavi, kot to pot. Skoraj sto metrov daleč je bilo treba priti in prišla sva. Vsa zasopla sva stala pod mogočno severno steno Škrlatice. Ogledovala sva si

vse mogoče in nemogoče, že in še ne preplezane smeri, z očmi sva iskala prehodov in novih možnosti. Najraje bi kar začela. Ves spodnji del stene je prevlečen z nežnimi in toplimi rumenordečimi toni. Pa ne od sonca, le krušljiva je tako.

Nič ni pomagalo, morala sva najprej do bivača, ki čepi visoko pod nekim skalnim stolpcem. Čeden je, še lepše pa je bilo delo graditeljev, ki so morali na plečih prenesti ves material do sem. Midva sva še sama s celim viharjem sape komaj prišla.

Bivak sva pripravila in pričela z najvažnejšim delom. Morala sva namreč sprazniti čimveč konzervnih škatel, da bi bil naslednji dan lažji nahrbtnik. Po večerji je Lojz našel še pipo tobaka in legla sva. V Rakovo špico bova šla, sva sklenila, steber bova preplezala, potem pa v Vrata, naslednji dan pa bova ... lahko noč! Realnost je še v bivaču in ne v Vratih.

Da sva šla s kurami spat, se nama je poznalo. Čila in dobre volje sva stala pod steno in si ogledovala prvi raztežaj. Da ne bo pomote, nisva bila pod stebrom Rakove špice, pod severozahodno steno Škrlatice sva stala, pod grapo, ki se vsa rdeča izgublja v megli. Rakova špica je predalet, pa tudi preveč megle je za najin alpinizem. To grapo sva opazila že prejšnji ve-

čer, danes pa naju je pritegnila. Le deset minut hoje je od bivača do sem.

»Poišči no konca vrvi, da ne bom iskal noža v nahrbtniku,« je rekel Lojz in mi podal vrv. Brž sva se navezala, si oprtala kovačijo, se še hitreje razvezala in šla opravljati delo, ki ga je še presvetli cesar Franc Jožef hodil opravljati kar peš.

Prvi štirje raztežaji so kar lepa plezarija. Ni pretežko, pa tudi premalo krušljivo ni. Motila naju je le meglja, tako da sploh nisva vedela, kam lezeva. Še cel raztežaj pred seboj nisva videla.

Prejšnji dan sva videla v steni dve luknji. Do prve nama je bilo vse jasno, naprej pa se je utrgal film. Levo iz spodnje luknje vodi precej strma, precej težka zajeda, ki pa je kmalu premagana. Vrh zajede sem zabil tri kline za stojišče, pa vsi skupaj niso držali za enega poštenega. Lojz je moral prek nemarne strme in krušljive prevese v gladko zajedo, ki pa sva jo kar lepo preplezala. Naslednji raztežaj je še lepši. Obdeležoval sem previs, ki je bil prav prijetno krušljiv. Prvi klin sem spravil v razpoko, toda ne za varovanje, le za moralo mi je služil. Ko sem više poskušal zabiti drugega, se je več kot sto kilogramov težak blok pričel nevarno majati, da sem pustil klin kar tako, kot je bil. Nisem

oslabili in izčrpanosti veli-
ko tovarišev. Naložili
so jih v prežne vozove in
odpeli v bližnjo gramozno
jamo.

Ta pa je vlival v naša
srca upanje. Videli smo,
da so zari nekam zbe-
gali in niso prepoveda-
li, ko s težavo iz mo-
krih zakurili skromen
ogel, ki pa je kasneje
postel cel kres in ob ka-
terem so si greti premle-
ude šili premočeno ob-
leko, nam branili tega,
čepr prišel mimo esesov-
ski in jim nekaj dolo-
vedo, kazal na našo ko-
lono. Amerikanci so nam
pove, da bi nas morali
Nemci pobiti, preden bi
nas ameriške enote.

Od smo slišali strelja-
nje in čez nas so pre-
letavale zvezniška letala in
to ne dajalo upanje, da
so bližje. Upanje
se je še povečalo, ko
smo na cesti proti me-
stu vedno več avtomo-
bilov in konjskih ter vo-
lov spreg. Končno smo
lahko videli, kako zna
bežati v noč. Debela es-
esova je sama taval po
cesti, med težkima kovč-
komah, gotovo nikoli
ni, da se ji bodo po-
smeti raztrgani okostnja-
ki. Prav je imel tova-
riš iz Ljubljane, ko
je da bi ji rad dal zad-
njo v široko zadnjico,
da tako za vse življenje
zapostavi razcapance ob ce-
sti, ki so se vračali v živ-
ljenje.

si dovoliti, da bi po-
slal blagoslov Dimovcu,
kot si sicer pravimo, na
glavado je resda imel,
ampak udarce prenese
le varniških predpisih.
Na tane in neznane na-
čine se goljufal čez, zabil
še en, spet goljufal in
prištevajoč terro rosso.
kroni menda že rastel,
saj je midva tudi imela
in stano prišla čez. Na
stojata bila potrebna dva
klina sta slabo držala.

Sp Lojz na vrsti, da
se sime z rahlimi oprim-
ki, v sredini je le za
posli. Sicer pa ni velika.
Najpreči nekaj metrov
proti, si čez strmo pre-
visno jo pomaga s kli-
nomem ne leze več, pač
pa le. Kllel je zato, ker ni
mogel vleči vrvi, trenje
je preveliko. Brž sem
preč do previsa, zabil
dobro in varoval. Pa še
kako sem storil. Vedno
večji so se valili prek
previs se drobili v rdečo
prsteno je kar obšel na
levi in po nekaj me-
trih pleze prišel do sto-
jišča sledim. Ogromno
energie stane, da preple-
zam previs, ker me teža
dveh metrov neusmiljeno
vleče dolino. Nekako sem
le preč. Klina sploh ni-
sem se je kar sam izru-
val. Pa s klini sploh ni-
mavam, zabijava in izbi-
java lahkoto. Pod stre-

Prišla je tudi za nas težko
pričakovana ura, ko so se na
polju pred nami prikazali
ameriški tanki in ko naen-
krat opazimo, da smo po to-
likih mesecih in letih sami
brez stražarjev. Kaj je to
pomenilo za ljudi, ki že dol-
go niso bili svobodni, je tež-
ko razumeti človeku, ki te-
ga ni sam izkusil. Komaj je
kdo vedel koga objema in po-
ljublja. Vsakdo je na svoj na-
čin izražal svojo radost nad
tako težko pričakovano svo-
bodo.

Svoboda po mučenju, stra-
danju in poniževanju; števil-
ke so postale zopet ljudje.
Amerikanci so nam dejali,
da naj si sami poiščemo
hrano in to nam ni bilo tre-
ba dvakrat reči. V okolici so
bile kmetije in marsikdo je
imel težke posledice, ker se
ni mogel zdržati, da bi si ne
preobtežil želodca. Tudi ti pr-
vi dnevi v svobodi so terjali
svoje žrtve.

Znanci in prijatelji po na-
rodnosti so se zbirali v sku-
pine in se začasno naseljeva-
li po praznih hišah ali tudi
masilno vdrali v stanovanj-
da si pridobijo moči, ki so jo
tako potrebovali. Naša skupi-
na Slovencev se je po treh
tednih bivanja v Rodingu po-
dala peš na pot proti Salz-
burgu, ker ni bilo nikakih
izgledov, da bi nam Ameri-
kanci preskrbeli prevoz. Tu-
di ta pot je bila polna raz-
nih dogodkov in trajalo je še
precej časa, da smo v začet-
ku julija prispeli do svojih
dragih.

ho sem izpel zadnji klin in kot
ogrska salama v sušilnici ob-
visel prosto v zraku. Nobeno
branje ni pomagalo, zato
sem kar po vrvi zlezel čez
streho in si nekoliko odrnil
roke. Le zakaj se Lojz tako
bedasto smeji? Jasno mi je
postalo šele potem, ko sem
zlezel do njega in videl na-
slednji raztežaj. Ožek kamin
in strešica. Ta raztežaj je
bil moj. Pa ni bilo tako tež-
ko. Pod streho sem prečil
proti levi in prek previsa zle-
zel v lažji svet. Dva klina na
stojišču in Lojz mi sledi. Tu-
di on je pod streho obvisel
in kar priplaval čeznjo. To
pot sem se smejal jaz, on pa
je debelo gledal v zajedo nad
nama. Videla sva le nekaj
metrov naprej in zaradi ka-
menine se zdi megla rdeče
obarvana. Kar poetično, le
poeta nisva. Mogoče prej bo-
hema, norca, ki v tem tre-
nutku kolneta sama sebe in
ves alpinizem in ki bosta ju-
tri nekje drugje silila v neko
drugo steno. Pa naj kar go-
vore o svobodnem človeku.
Bolj ko je družba civilizira-
na, bolj ko sledimo potom
neke resnice, manj smo svo-
bodni; vedno več je stvari, ki
nas gnjavijo in pritiskajo k
tlom.

(nadaljevanje prihodnjic)

Tisti Čolaković sedi že deseto leto, in
še dve ima za obsedeti! Jeseni pa se je hotel izprsti
z gladovno stavko. Pomislite z gladovno stavko, če-
prav že jetnišnica sama skrbi, da se jetnikom vidi
skozi želodec. To je del prevzgojne kazni; zelo po-
treben del! Toda komunisti so nagnjeni k mučni-
štvu. Hočejo, da bi jih ljudje razglašali za mučni-
ke. Tudi oni je najbrž hotel in mislil, če se bo
izstradal do smrti, da bo zaslovel kot rdeči muče-
nik ali pa dosegel jetniško samoupravo, ki si jo je
ta tip samouprave vtepel v glavo. Z glavo bi rad
skozi zid! Morda mu je že kje uspelo? Morda? A ne
pri nas! Direktor Vrabl in jaz znava streči takim
stvarim! Ne boš gladoval, kadar se ti bo zazdelo!
Ne boš izsiljeval z gladovno stavko! V prisilni jopič!
Zakaj pa jih imamo? Za norce, za pobesnele norce!
Zakaj bi vanj ne vtaknili tudi trmastega jetnika?
Taka je bila moja zamisel. In Vrabl, kajpak, takoj
zato! Potem pa jetniku gumijasto cevko v požiral-
nik do želodca in po cevki pol litra močne vroče
juhe v želodec... Boš še stavkal? Zdaj uganjaj
zopet gladovno stavko, če se ti hoče. Čez tri dni
bomo postopek ponovili in ponavljali toliko časa,
da se boš naveličal in pozabil na svojo samoupra-
vo... Zelo zabavno je bilo, čeprav malce neokusno,
ko je oni, čim smo ga slekli iz prisilnega jopiča,
vtaknil prste v usta in se pred nami, oprostite,
milostljiva, izkozlal...

Pogovor, da človeku ob njem postaja slabo. Nič
drugega kakor jetnišnica in samo jetnišnica, in ko-
munisti in komunisti... Ves večer. Nobene besede
o znancih, nobene besede o Valiju.

»Od tega pogovora mi je slabo,« toži inženir,
ko sta sama. »Le kaj ga je prineslo. Nikoli si nisva
bila dobra znanca. Pozna me samo mimogrede. A še
težje sem prenašal Čarmaka. Sam ne vem, zakaj

SIVO MESTO

mi je Čarmak že od takrat, ko smo krokali, odvrta-
ten? Pa menda ne misli, da sva si od tedaj, kakor
da sva bila bratovščino in da bo lahko zdaj prihajal
na moja vrata, kadar se mu bo zahotelo. In tebe
je gledal, Hana, kakor da bi te slačil z očmi. Zado-
voljen sem, ker si ga gledala tako hladno, malodane
prezirljivo. Čuden kotel to mesto, ta dolina! Žal
mi je, ker nisem ostal v Mariboru. A sem mislil:
planine, gore, zrak, jezera, izleti... S tem bom
osrečil Hano, sem si govoril. Zdaj pa ta prah, ta
umazanija! Umazano mesto! Umazani ljudje! In
tudi ti si videti vse prej kot srečen. Dolgočasiš se
ob starem možu. Velika žrtev je to! Spoštujem jo.
Zato te ljubim, še mnogo bolj ljubim... Bi šla se-
daj leč? Smem k tebi?

Gospa Hana se ob mozem dotiku zdrzne. Nje-
gova roka se ji zdi še bolj starikava in vela. Le težko
se premaga, da je ne odsune s svojega obraza.

»Poljubljal bi te rad. Poljubljal vso, samo da bi
te zadovoljil,« se trudi inženir s strastnim šepetom.

»Ne, nocoj, Verner. Ne, nocoj,« se gospa Hana
napravi, kakor da nocoj ne more.

»Razumem, razumem,« razumevajoče pokima in-
ženir in oddide v svojo sobo.

»Se sreča, da imava ločeni spalnici,« zamrmra
gospa Hana. »Se sreča...«

2

Odkar sta se preselila iz Maribora v sivo mesto,
imata ločeni spalnici. Gospa Hana se bo zato lahko
prepustila sanjarjenju in sanjarila o srečnih tre-
nutkih z inženirjem Valijem, ki sta jih ukradla
Vali svoji ženi, a ona svojemu 'starcu', ki ga mora
trpeti, če se hoče obdržati v brezskrbju in družbi,
ki bi ji bila brez Vernerja nedosegljiva.

Da, samo zato vtraja pri 'starcu'. Nazaj 'na dno'
bi se ne hotela več vrniti. Mož ji pomeni preskrb-
ljenost in gotovost, drugo pa si skrivaj lahko vzame
sama. In tisto 'drugo' je Vali, samo Vali, njen
'novi Vali', ki je pravemu Valiju skoro na las podo-

ben, čeprav ni inženir, marveč samo ubogi brezpo-
selni delavski fant.

Nič zato! Podoben je pravemu Valiju. Mimo tega
pa ne bo nihče posumil, ker ljudje iz 'družbe' niso
pozorni na ljudi izven svojega kroga. Lahko se bo
naužila fantovega ognja in morda ji bo prav tako
lepo kakor v objemu s pravim Valijem.

»Vernerja ves teden ne bo,« si govori ko lega v
posteljo, ona pa se bo lahko prepustila svojim že-
ljam in bo imela dovolj časa, da bo obrnila fantovo
pozornost nase. »A kako? Ne bo fant presramežljiv?
Se ne bo zbal družbenih ograd? Naposled sem ven-
dar inženirjeva žena!«

To je predsodek, preko katerega si fant najbrž
ne bo upal.

»Samo ta predsodek je plot,« si govori in raz-
mišlja, kako bo ta plot predsodkov podrta.

To se ji zdi težje, kakor se ji je zdel vzpon z 'dna'
v 'družbo'.

»Fant si ne bo upal,« se zaveda. Sama ga bom
morala zapeljati.

A kako?

Da, to je vprašanje, ki ga mora razmisliti.

»Ne, to ne bo lahko.«

Včasih je celo lepim ženskam težko igrati vlogo
zapeljivke.

»Kaj ko bi ga zapletla v pogovor o njegovih
dosedanjih ljubeznih in ljubezenskih doživetjih?«

Gospa Waldnerjeva ima Tineta za starejšega in
izkušenejšega, kakor je v resnici.

»Mojih let je! In taki fantje imajo za seboj že
za cel album deklet!«

Ta beseda ni njena, marveč Čarmakova. Tisto
nerazumljivo bedasto noč ji je rekel, da je en sam
objem z njo vreden za ves album žensk, s katerimi
je ljubkoval v svojem življenju.

»Prasec,« jo navda gnus nad Čarmakom in samo
seboj. Ze ves večer jo je navdajalo občutje gnusa
ob pogledu na policijskega komisarja, s katerim
bi nikoli ne legla, ko bi bila trezna. »Samo šampa-
njec je kriv. Samo šampanjec. Sumelo mi je v
glavi, obenem pa me je mikala nevarnost, da bi
skoro v neposredni Vernerjevi bližini uživala z dru-
gim. Najbrž bi legla z vsakim, ki bi se mi tisti
večer približal. Gnusno, zares gnusno! Je pa Vali
že nekaj drugega,« misli na Valija, na 'novega' Va-
lija, ki bo prišel jutri.

In ta misel jo umiva gnusa, s katerim jo je
umazana misel na doživetje s Čarmakom.

»Moj bo! Mora biti moj! Njegove roke niso
opolzke roke drugih. Njegove roke so močne in
zdrave; prave moške roke! Njegovo telo je postav-
no in ustvarjeno za ljubezen; strastno moško lju-
bezen! Pravzaprav sem si vso mladost želela takega
franta,« jo vznemirja sla. Vznemirja vedno močnejše.
Vznemirja do neznosnosti, tako da že vstane s po-
stelje, da bi šla k možu, k 'nadomestku', kakor ga
je že večkrat zaničevalno imenovala, kadar se je
po zadostitvi zopet zavedala, da ni ležala v objemu
z možem, z onim, na katerega je med sladostnim
misli. »Ne, ne grem,« se premaga, ko jo oblije
hlad aprilske noči. Morda ji fant, ki si ga želi,
prinese sen, si želi ta hip samo še sanj, lepih,
sladkih sanj...

»Hana!«

Cigave ustnice so na njenih ustnicah?

»Ti?« se vzdrami in zagleda moža.

Zunaj je že zgodnje jutro.

»Grem. Nisem te hotel buditi. Samo poljubiti
sem te hotel v slovo. Hudo mi je. Ves teden boš
zopet sama.«

»Sama. Sama,« šepeta.

»Vsak dan ti bom telefoniral, da mislim natę.«

»Ti kar misli,« bi se mu najraje zlobno zarežala.
Ima jo, da bi skrčila nogo in sunila moža v trebuh,
ta napihnjeni trebuh, ki ga morda od vsega, kar je
na možu, najbolj sovraži, saj jo prav možev trebuh,
čeprav ni prevelik in za moškega njegovih let skoro
normalen, ovira, da bi se lahko pri njem popolnoma
vdala utvari, da ljubkuje z drugim, s človekom,
ki si ga želi, pa jo prav možev trebuh nenehno
opozarja, da ni pri 'pravem', pri tistem, s katerim
bi rada ljubimkala, in ji drobi podobo, ki si jo kliče
pred oči. »Pojdi, pojdi,« brzda sovražni glas. »Ne
skrbi zame! Ne bo mi dolgčas! Vrt bom uredila.
Vrt! Ko se boš vrnil, bo okrog hiše pravi park!«

»Zdaj pa zaspi! Ura je komaj šest.«

»Hvala bogu,« se oddahne gospa Hana, ko se za
možem zapro vrata.

Javna razprava o osnutku zakona o kulturnih skupnostih in o financiranju kulturnih dejavnosti v SR Sloveniji

V Delu z dne 21. oktobra je bil objavljen osnutek zakona o kulturnih skupnostih in o financiranju kulturnih dejavnosti v SR Sloveniji, ki ga je pripravila začasna komisija republiškega in kulturno-prosvetnega zbora slovenske skupščine. Ker je osnutek že od začetka tega meseca v javni razpravi in ker naj bi sistemsko uredil samoupravljanje na področju kulture in zagotovil avtonomne vire za financiranje kulturnih dejavnosti, bomo iz osnutka povzeli nekaj osnovnih misli z namenom spodbuditi tovrstno razpravo tudi na našem področju.

Sestavljalci osnutka so izhajali iz spoznanja, da kultura še vedno preveč zaostaja za splošnim družbenim razvojem oziroma za drugimi področji družbenega dela. Vzroki za to so v tem, da še vedno pretežno proračunski odnos ovirajo integracijo kulture z drugimi področji družbenega dela in razvoj samoupravljanja v tej sferi ter da kulturna politika ne temelji na programih razvoja kulturnih dejavnosti.

Na osnovi tega spoznanja se z zakonom želita urediti dve bistveni stvari, ki sta med seboj pogojeni in nerazdružljivi. Prva je, zagotoviti samoupravno integracijo interesov na področju kulture z movim samoupravnim telesom — kulturno skupnostjo. Le-ta naj bi se oblikovala na podlagi samoupravnega povezovanja interesov občanov, delovnih in drugih organizacij in društev, ki opravljajo kulturno dejavnost, drugih zainteresiranih občanov in organizacij ter družbeno-političnih skupnosti. Skratka, v teh skupnostih morajo biti prisotni vsi, ki iz kulture zajemajo vključno s predstavniki družbeno-političnih skupnosti. Kulturne skupnosti kot samoupravne organizacije in pravne osebe se ustanavljajo za območje ene ali več občin (temeljne kulturne skupnosti) in za območje SR Slovenije (republiška kulturna skupnost). V njih naj bi bila zagotovljena prisotnost tako ustvarjalcev, kakor koristnikov kulturnih dobrin iz vseh področij kulturne dejavnosti oziroma s področja: književnosti, glasbene, likovne, gledališke in filmske umetnosti, knjižničarstva, muzealstva, arhivarstva, varstva kulturnih spomenikov, založništva, kinematografije, radia in televizije ter drugih oblik ustvarjanja, posredovanja ali varstva kulturnih vrednot.

Omenjeni zakonski osnutek nalaga temeljni skupnosti široka pooblastila in odgovorne naloge pri oblikovanju in uresničevanju kulturne politike na svojem območju. Skupnost bo na podlagi ugotovljenih kulturnih potreb načrtovala razvoj kulturnih dejavnosti usklajeno in v okviru splošnega družbenega razvoja na svojem območju. Njihova skrb bo tudi, da bodo kulturne dobrine dostopne vsem, obenem pa bo morala skrbeti tudi za organizacijo kulturnih dejavnosti in tako krepiti in bogatiti kulturno življenje na svojem območju. Usklajevati in povezovati bo morala posamezne kulturne dejavnosti, sodelovati z družbeno-političnimi skupnostmi in skrbeti za neposredno povezovanje kulturnih dejavnosti z zainteresiranimi delovnimi in drugimi organizacijami. Seveda pa se k tem nalogam pridružuje tudi skrb skupnosti za zagotavljanje denarja za delo in sploh krepitev materialne osnove kulturnih dejavnosti, seveda, z denarjem, ki ji pripada tudi upravlja in določa merila za njegovo delitev, odloča o delitvi in usmerja ter usklajuje politiko investiranja in investicijskega vzdrževanja kulturnih objektov.

Republiška skupnost poleg omenjenih nalog opravlja naloge, ki so splošnega nacionalnega pomena in utirja celovitost slovenskega kulturnega prostora ter skrbi za vsestransko povezovanje slovenske kulture z drugimi nacionalnimi kulturami v Jugoslaviji in v tujini in opravlja naloge, ki so skupnega pomena za vse kulturne skupnosti.

Temeljne kulturne skupnosti ustanavljajo skupščine občin, republiško pa Skupščina Slovenije. Mnogo podrobnosti bodo kulturne skupnosti urejale s svojimi statuti. Tako bodo v statutih morale

biti konkretno določene naloge, organi skupnosti, njihova delovna področja, medsebojna razmerja, sestav in število članov v posameznih organih, način volitev, razreševanje, mandatna doba, zagotovila javnosti dela, način delitve denarja in drugo. Statut temeljne kulturne skupnosti potrjuje občinska skupščina oziroma skupščine občin, za katere je bila skupnost ustanovljena.

Drugo pomembno vprašanje, ki ga zakon skuša rešiti, je financiranje kulturne dejavnosti in doseči stabilnost družbenih sredstev za kulturo v skladu s splošnim družbenim razvojem. Osnutek zakona predvideva tri vire financiranja: 1. sredstva, ki so določena s posebnimi predpisi, 2. sredstva, ki jih prispevajo družbeno-politične skupnosti iz svojih proračunov, 3. sredstva, ki jih prispevajo delovne in druge organizacije in občani. Pod točko 1. so mišljena sredstva, ki jih iz občinskega dohodka določi skupščina občine oziroma skupščine občin, če je skupnost ustanovljena za več občin, del republiškega davka od prometa blaga na drobno, ki bo določen s posebnim predpisom, del republiškega prispevka od avtorskih pravic in druga sredstva, ki bodo določena s posebnimi predpisi. Poudarek pri oblikovanju navedenih virov sredstev za delo skupnosti bo moral biti na merilih, ki bodo veljala nekaj let, ker le tako bo mogoče tudi za nekaj let načrtovati kulturo. To je pogoj za načrtno delo pa tudi za ustrezno stabilnost sredstev. Pomemben poudarek, ki ga daje osnutek zakona načinu financiranja, je na financiranju kulturnih dejavnosti in ne na financiranju institucij.

Nosilec javne razprave, ki naj bi bila zaključena do konca novembra, je skupščinska komisija, ki je pripravila osnutek, organizator razprave v občinah pa je Socialistična zveza. Seveda bodo ob tem tudi posamezne družbene in strokovne organizacije organizirale razpravo tako, da bo imel sleherni občan možnost v razpravi sodelovati in prispevati svoj delež k čim popolnejši končni formulaciji zakona.

Kljub temu, da je osnutek zakona rezultat več let trajajoče razprave o mestu in vlogi kulture v naši samoupravni družbi in o njeni usmeritvi v prihodnje, komisija želi, da bi v javni razpravi sodelovalo čim več ljudi. Želja komisije je tudi, da bi osnutek obravnavali res kot osnutek in da bi ga v javni razpravi dopolnili s konstruktivnimi predlogi in mislimi ter tako prišli do dobrega in temeljitega zakona.

V našem glasilu bomo spremljali razpravo v naši občini in poskušali tudi odpirati vprašanja, ki bi jih kazalo še posebej obravnavati v razpravi o usnutku zakona.

Kje je vzrok za tako hladen odnos občinstva?

Ob tem, da so na vseh šestih jesenskih ponovitvah Klinar — Gorjanovega PLAVŽA zabeležili komaj tolikšen obisk kakor na svečani predstavi ob proslavah 100-letnice Železarne, se človek resno sprašuje, kaj je z našim jeseniškim kulturnim občinstvom. Ljudska drama Plavž, ki sodi med kvalitetnejše predstave jeseniškega amaterskega gledališča in ki obravnava del naše domače zgodovine, prav gotovo zasluži nekoliko več pozornosti jeseniškega občinstva, kakor jo je le-to izkazalo na zadnjih predstavah.

Ta ugotovitev je toliko bolj presenetljiva, ker se na Jesenicah resnično lahko ponašamo z bogato gledališko tradicijo. Z letošnjo gledališko sezono vstopamo v leto kar dveh pomembnih jubilejev. Prihodnje leto bomo proslavljali 50-letnico napredne gledališke dejavnosti na Jesenicah in 25-letnico delovanja amaterskega gledališča Tone Cufar. Decembra prihodnje leto bo preteklo 50 let, odkar so jeseniški Svobodaši na Jesenicah prvič uprizorili Cankarjevega Kralja na Betajnovi in s tem tudi jasno nakazali smer, po kateri bodo hodili. Prihodnje leto pa bomo proslavljali tudi 25-letnico povojne amaterske dejavnosti.

Polstoletna tradicija gledališke dejavnosti na Jesenicah pa nas postavlja pred vrsto

dilem, ki jih je prinesel dinamičen razvoj masovnih komunikacijskih medijev in enostransko pretirano stremljenje po materialnih dobrinah. Nič manj se to ne nanaša tudi na ostale veje kulturne dejavnosti. O vzrokih za to so v svetu napisane že ogromne raziskave in študije, ker tako ponašanje ljudi poleg drugega pomeni tudi nevarnost za desocializacijo ljudi.

Namen sestavka ni polemizirati o teh stvareh, temveč poudariti problem, o katerem ni dovolj, da govorijo le gledališki in ostali kulturni delavci, temveč da o njem spregovorijo tudi drugi progresivni dejavniki od političnih organizacij do predstavniških in samoupravnih organov. Problem, ki ga lahko posplošimo na kulturo v širšem smislu besede, zahteva poglobljenega dela vseh, ki so odgovorni za oblikovanje humane socialistične družbe, k čemur daje velik prispevek kultura v ožjem in širšem pomenu besede.

Občudujem visoko zavest jeseniških amaterskih gledaliških igralcev, ki s toliko volje in s tolikim žarom, kljub skoraj prazni dvorani, vstrajajo pri svojem velikem poslanstvu. Toliko bolj pa sem zagrenjen ob tem, da kvalitetno domače delo ni pritegnilo večje pozornosti občinstva.

Delo jim je pripomoglo k ozdravljenju

V sredo zvečer so v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah s kratkim kulturnim programom odprli razstavo izdelkov bolnikov Psihiatrične bolnice v Begunjah. Bolniki se predstavljajo z izredno estetskimi izdelki, to je s slikami, delanimi s slamo, mozaiki, gobelami in vezeninami. S predmeti, ki bi lahko krasili vsako stanovanje. Da bodo obiskovalci lažje ocenili izredno pomembnost in vrednost razstavljenih izdelkov, posredujemo nekaj besed o današnjem zdravljenju duševnih bolezni in o pomenu tovrstne dejavnosti, ki jih je poudaril na otvoritvi primarij te bolnice dr. Zalokar.

Duševna bolezen danes ni več tako usodna, kot je bila včasih. K temu so največ prispevali sodobni, že zelo uspešni načini zdravljenja. Pripomoglo pa je tudi, da usihajo predsodki, ki jih ima družba do ljudi, ki zbolijo za to ali ono duševno boleznijo ali motnjo. Na tak način je danes položaj duševnega bolnika v družbi že ve-

liko boljši kot včasih. Vedno več je medsebojnega razumevanja in pripravljenosti do pomoči. Zato je tudi vedno več ozdravitev.

Razstavljene predmete so bolniki izdelali med zdravljenjem v Psihiatrični bolnici v Begunjah. Veliko teh izdelkov so bolniki naredili v času, ko je bila njihova bolezen najhujša. Delo jim je pripomoglo k ozdravljenju. Njihovi uspehi obenem dokazujejo, kako je bila njihova ustvarjalna sposobnost kljub bolezni ohranjena. Čeprav bolni, so se mnogi prav v bolnici šele naučili kvalitetne izdelave predmetov, kakršne bomo videli na razstavi.

Razstava, ki so jo aranžirali sodelavci Psihiatrične bolnice Begunje v okviru razstavne dejavnosti jeseniškega DOLIK, bo odprta do vključno 30. oktobra vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure.

Priporočamo ogled vsem, predvsem pa bi razstavo moralo videti čimveč šolske mladine.

S skupščine občine Jesenice

Devetmesečna realizacija dohodkov proračuna

Na oddelku za finance SOB Jesenice so nam posredovali podatke o devetmesečni realizaciji dohodkov proračuna občine. Podatki so bolj spodbudni kot pa so bili ob polletni bilanci ali prejšnje mesece. Odstotek zbranih sredstev se je bolj približal predvidenemu, pri čemer pa seveda ni rečeno, da bodo s tem odpravljene vse težave. Občina Jesenice bo tudi letos ostala ena redkih občin v Sloveniji, kjer bo proračun komaj realiziran, ali pa bo še vedno izkazoval določen primanjkljaj.

Ob devetmesečni realizaciji so bili dohodki proračuna zbrani v naslednjih vsotah in odstotkih: prispevki od osebnih dohodkov so bili od predvidenih celoletnih dohodkov v višini 4.759.440 din realizirani 3.578.264 din, ali 75,18 %. V postavki davkov je

bilo od 3.902.000 din realizirano v višini 2.791.216 din, kar pomeni 71,53 %. Visok odstotek dohodka je bil ustvarjen v postavki taks, saj je bilo od 750.000 din realiziranih kar 886.089 din ali 118,15 %. Do takega nepredvidenega povečanja dohodka je prišlo zaradi nekaterih zakonskih sprememb.

Največji izpad pa je letos v postavki prispevkov za mestno zemljišče, katerega pa uporabljajo namensko. Od 2.550.000 din, predvidenih za celo leto, je bilo realizirano le 1.259.212 din, ali 49,38 %. Na tej postavki bo manjši odstotek tudi ob koncu leta, saj je skupščina občine znižala prispevek Železarne za 50 %, s čimer naj bi pomagali rešiti težko situacijo v omenjeni delovni organizaciji.

Če naredimo rezime, potem je bilo od 10.481.500 din predvidenih vseh dohodkov v letošnjem letu brez prispevka za mestno zemljišče realizirano 7.418.939 din, kar pomeni 70,78 %.

Pri celotnem pregledu realizacije dohodkov proračuna naj posredujemo še realizacijo dohodkov Temeljne izobraževalne skupnosti, ker se po določenem odstotku odvaža od prispevkov od osebnih dohodkov in davkov. Od predvidenih celoletnih dohodkov v višini 7.735.312 din je bilo v devetih mesecih realiziranih 5.911.997 din, ali 76,43 odstotka. Dohodki TIS so torej v višini predvidenih. O devetmesečnem pregledu realizacije proračuna občine bo v prihodnjih dneh razpravljala tudi svet za družbeni plan in finance.

T. L.

Darovana kri je že mnogim družinam vrnila zdravo mater in otroka

Za žene in matere porod ne pomeni več tiste nevarnosti, kakor jo je pomenil nekoč. Danes se medicina z uspehom bori zoper zastrupitve ob porodu in zoper usodne posledice. Smrtnost matere in otroka pri porodu pa se je tako znižala, da se tega dogodka nobeni materi ali ženi ni treba več bati.

Kljub temu so med nosečnostjo ali ob porodu in po njem še vedno možne razne krvavitve. Tedaj je transfuzija krvi edina pomoč.

Če izgubi nosečnica ali porodnica kri, primanjkuje krvi tudi otroku, ki ga nosi ali ki prihaja na svet. Takemu otroku pomaga tedaj edinole kri naših krvodajalcev.

Včasih je treba novorojenčku že prvo uro po rojstvu zamenjati vso kri. Če ne bi imeli na razpolago dovolj krvi, bi moral otrok umreti. Druga zdravila, ki bi ga v takih trenutkih lahko rešila smrti, dosedaj ne poznamo.

Nosečnost je treba včasih tudi prekiniti, zlasti če gre za izvenmaternično nosečnost, za kakšno hudo bolezen, ki ne dovoljuje poroda, ali pa za splav. V takih primerih izgubi žena precej krvi. To kri ji moramo nadomestiti, če hočemo da se zdrava vrne k svoji družini.

Mnogo sveže krvi in krvne plazme je potrebno pri ginekoloških operacijah v porodnišnicah in bolnišnicah za ženske bolezni. Premnogim je nadvse potrebna še pred operacijo. Saj jim s transfuzijo krvi povečamo odpornost, da lažje prestanejo operacijo.

Za vse take in podobne primere mora biti v porodnišnicah in bolnišnicah za ženske bolezni vedno dovolj krvi, kajti nadomestiti je ne more nobeno drugo zdravilo.

JUGOSLOVANSKI RDEČI KRIZ

Višji gasilski častnik

V okviru 100-letnice slovenskega gasilstva je upokojenec naše železarne in poveljnik občinske gasilske zveze tov. VALENTIN KEJŽAR dne 4. septembra 1969 v poklicni gasilski enoti v Ljubljani, pred republiško komisijo Gasilske zveze Slovenije, položil izpit za VIŠJEGA GASILSKEGA ČASTNIKA. Iskreno čestitamo in želimo še mnogo uspehov na področju gasilstva v naši občini

Pritožbe občanov glede vrtov

Predsedniki hišnih svetov Stanko Svetina, Franci Zelenjak in K. Uršič so se v imenu stanovalcev stanovanjskih blokov številka 1, 2 in 3 na Cesti revolucije na Jesenicah pritožili proti odvzemu vrtov. Razprava o omenjeni pritožbi pa je bila edina točka dnevnega reda petkove 1. izredne seje sveta za urbanizem, gradnje in komunalne zadeve, krajevne skupnosti in stanovanjske zadeve pri skupščini občine.

V preteklih letih je bilo ob priložnosti zborov volivcev pa tudi ob drugih priložnostih izrečenih dosti kritike zaradi neurejenosti Plavža. Vsako leto je bilo v občinskem proračunu le denarja za najnujnejše potrebe, zmanjkalo pa ga je za ureditev okolice stavb. Letos pa je občinski organom uspelo dobiti toliko denarja,

da so lahko začeli z ureditvijo Spodnjega Plavža.

V pritožbi navajajo stanovalci na preje omenjeni cesti, da vrtovi ne bodo kvarili izgleda, ker niso vidni ne s ceste ne z železnice, da bi bili okrašeni s cvetjem v okras okolici in veselje stanovalcem ter da bi s tem dokazali, kako znajo gospodariti, urediti in uskladiti lepoto okolja s koristnim.

Člani omenjenega sveta so bili drugačnega mnenja. Enotno so sklenili, da je treba ureditev okolice stanovanjskih blokov izvesti po potrebnem zazidalnem načrtu, po katerem ni predvidenih vrtičkov. Vendar pa so priporočili, naj bi upravni organ po možnosti do spomladi določil primerno zemljišče, kjer bi prizadeti stanovalci Spodnjega Plavža vseeno lahko uredili vrtičke.

Dvakrat plačana poraba električnega toka

Namenil sem se, da javno opozorim prek časopisa Železar na problem dvakratnega zaračunavanja električnega toka.

Stanovalce na Tomšičevi cesti 111 nas zanima, zakaj smo morali dvakrat plačati porabo električnega toka v mesecu. Prvič so nam ga zaračunali v gostinskem podjetju Železar, drugič pa smo ga plačali inkasatki, ki je zadolžena, da pobira denar za porabo električnega toka. Ko smo se pozanimali, kako je s to stvarjo, smo zvedeli, da je GPŽ pobiralo samo za mesec julij in da bo naprej pobiral oddelek elektro in toplotne energije Železarne.

Zanima nas, kako da so nam zaračunali v GPŽ, če je razvidno iz izplačilnih listov, da so nam že odtrgali. Ali ni nikogar, ki bi imel nad tem evidenco, pa najsi bo elektro in toplotna energija, ali pa v GPŽ.

Navedel bom še en primer nerednega poslovanja gostinskega podjetja Železar. Na primer: sodelavcu G. J. so vzeli ves sobni inventar, istočasno pa so mu poslali račun, da ga mora plačati, kakor da bi ga on obdržal.

Ob takih primerih se človek upravičeno jezi in sprašuje, kaj je z evidenco in kontrolo!

Stanovalci Tomšičeve 111

M I S L I

Med kralji, med ljudstvi in med posamezniki si najmočnejši jemlje pravico nad najšibkejšimi; istemu pravilu so pokorne tudi živali in mrtve stvari, tako da se na svetu vse dogaja nasilno, in ta red, ki ga grajamo z nekakšnim čutom za pravič-

nost, je najbolj splošen, najbolj neizpodbiten in najvažnejši naravni zakon...

Mar naj se čudimo, če so ljudje mislili, da so živali ustvarjene zanje, če tako mislijo celo o svojih bližnjih in če sreča navaja mogočnike, da vidijo samo sebe?

Vauvenargues

Letos prvič Čufarjeve plakete

V ponedeljek se je sestala občinska žirija za podelitev Čufarjevih plaket in sprejela okvirna načela, po katerih se bo vsako leto podeljevalo to priznanje kulturnim in prosvetnim delavcem v občini. Z odlokom skupščine občine Jesenice je sicer podeljevanje Čufarjeve plakete urejeno, sprejeti je bilo treba le še poslovnik žirije in določiti področja, za katera bo Čufarjeva plaketa podeljena. Vsako leto bo podeljenih največ pet plaket in to za uspešno aktivno kulturno prosvetno delo, za izjemne dosežke na umetniškem področju poklicnih in amaterskih ustvarjalcev, za dosežke

na vzgojno-učnem področju, za uspešno publicistično in znanstveno dejavost v okviru občine in za priznanje ob delovnih in življenjskih kulturno-prosvetnih jubilejih organizacij in posameznikov.

Po občinskem odloku se bodo Čufarjeve plakete podeljevale ob občinskem prazniku, le letos bodo izjemoma podeljene na dan republike. Predloge za podelitev Čufarjevih plaket lahko dajo vsi občani in kulturno-prosvetne ter druge organizacije do 5. novembra letos občinski žiriji pri svetu za šolstvo, prosveto in telesno kulturo skupščine občine Jesenice.

Sedmo šolsko leto šole za zdravstvene delavce

Ceprav srednja šola za zdravstvene delavce na Jesenicah deluje že sedmo leto, se vendar vsako leto zgodi, da pred začetkom šolskega leta nastanejo neosnovane govornice, da bo šola ukinjena. Tako je bilo tudi letos in vzrokov za take govornice ni mogoče odkriti. Letos se je prijavi na to srednjo šolo več kot petdeset učencev s končano osnovno šolo. Na osnovi posebnega sprejemnega izpita so jih sprejeli le 32, izbor pa je potreben, kajti štiritletni pouk na šoli je zelo zahteven. Teoretični pouk je tesno povezan s praktičnim delom, ki se razširja tudi na obvezno počitniško delo. V štirih letih se dijaki šole za zdravstvene delavce seznanijo z vsemi področji medicinske službe v vseh oddelkih zdravstvenih domov in institucij.

V šolo so vpisani predvsem dijaki z Jesenic in Radovljice, po končani šoli pa ni težko najti zaposlitve, saj je povpraševanje po medicinskih tehnikah veliko, ne samo pri nas, ampak celo v inozemstvu. Tako je šola dobila ponudbe iz Celovca in celo privatni sanatoriji iz inozemstva se zanimajo za diplomante šole. Seveda pa šola nudi tudi možnost stu-

dija na višji šoli za socialne delavce in celo na medicinski fakulteti.

Učni uspeh na šoli je že vsa leta zelo dober, za kar gre zahvala predavateljskemu kadru, ki ga sestavljajo zdravstveni delavci in ki ima z dijaki neposredne in učinkovite stike, pa tudi pedagoški kader iz gimnazije in drugih šol sodeluje z vsem razumevanjem. Edini problem šole so zelo pomanjkljivi učni prostori. Za štiri oddelke ima šola samo dve učilnici, zato mora potekati pouk v dveh izmenah, to je s prakso vred od šestih zjutraj do sedmih zvečer.

Dijakinje šole, kajti te so v veliki večini nasproti dijakom, pa se poleg rednega šolskega dela ukvarjajo tudi z dodatnim izvenšolskim delom na zdravstvenem področju. V vseh 7 razredih osnovnih šol v občini organizirajo predavanja o prvi pomoči, v 8. razredih pa o osnovah higijene. Če k temu prištejemo še sodelovanje pri akcijah rdečega križa, civilne zaščite, šolske skupnosti in medicinskega aktiva, potem ni dvoma, da šola za zdravstvene delavce na Jesenicah v resnici opravlja uspešno pedagoško in široko družbeno dejavnost.

Za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše so prispevali:

Gimnazija Jesenice na željo tov. Zdravke Ramuš, direktorice SDK Jesenice — honorar za predavanje — 20.00; Turistično društvo Begunje na Gorenjskem — 200.00; Otroški vrtec Julke Pibernik Jesenice — 222.00; Ivanka Onušič, Jesenice — 50.00; Sklad SP Otroškega vrtca Julke Pibernik Jesenice — 130.00 dinarjev.

Do 22. oktobra 1969 je bilo zbranih skupno 112.858.30 dinarjev. Za prispevke se vsem darovalcem iskreno zahvaljujemo.

Prispevke nakazujte na žiro račun: 5152-679-8-2135 ZVEZA KULTURNO PROSVETNIH ORGANIZACIJ OBČINE JESENICE, sklad za odkup in ureditev Finžgarjeve rojstne hiše.

Žareta ni več

Sedaj, ko se v čudovitem jesenskem vremenu gorska narava koplje v morju sončne luči, ko se je obarvala s tisočeriimi barvami in so se rdeči zublji bukovja pognali iz krnic, okrešljaj in tokav visoko v robe, kjer se pod pečmi zlate mecesni, je kruta in neusmiljena gorniška usoda iztrgala iz naše sredine najmlajšega, najdražjega.

Vsi smo komaj pričakovali lepo nedeljo, veselili smo se novega pohoda, skupne ture v gore, na naš jeseniški spominski vrh Rigljico in Rušico v Martuljku, kjer so lepota, veličina in blagodejen planinski mir izraženi v vsej veličini. Pesem so bile naše besede hvalnice, prešerni in srečni smo se navduševali nad bogastvom gora.

Pred praznikom vseh mrtvih smo obiskali Rigljico, naš jeseniški spominski vrh. Hoteli smo vsaj malo povasovati in se tiho, nemo pogovoriti z mnogimi, ki so pred nami hodili ista pota in so ljubili gorski svet mimo in prek same smrti.

Na tej poti smo se srečali s Francetom, Jožetom, Talarjem, Miranom, Lepinom in Janezom, ki so bili vsi tako zelo naši, a so v ponudni mladosti odšli prek gora od nas.

Z nami je šla, potovala in plezala tudi povest, ki smo jo slišali pripovedovati o Tonetu in Jerneju, ki sta komaj za las ušla kruti in neusmiljeni, žugajoči gorniški usodi.

Kako veselo in sproščeno smo plezali, kakor da bi nas nosile orlovske peroti, mimo zajed in prek razov, vse višje in bližje razglednemu vrhu.

Stari, zarjaveli klini iz prejšnjih let so nas spominjali na nevarna in tvegana reševanja tovarišev. Od vsepovsod so nas pozdravljali od jesenskega sonca bogato obzarjeni skalni vršci, od vsepovsod je odmevala pesem ljubiteljev in obiskovalcev gora, vriski in prešerna pesem je odmevala od Prisojne, Razorane in Škratne gore. Na vrhu smo sproščeno vsak s svojimi mislimi pestovali v srcih prekipajočo, radodarno srečo.

Srečni smo bili, da smo ljubitelji in sinovi teh edinstvenih lepih in mogočnih ter fantastično oblikovanih gora, ki so tako naše kot da bi bile del nas samih.

Težko smo se poslovili od jeseniškega spominskega vrha, še in še smo počivali in se razgledovali

ter uživali lepoto in blagodejen ter veličasten mir.

Pod mogočnim skalnim previsom z edinstvenim razgledom na Frdamane police, na Špik in vse skalne vršce Martuljka, smo položili spominsko vpisno knjigo posvečeno štirim smrtno ponesrečenim iz leta 1942 in tudi drugim, ki jim je bilo dano, da se tesno ob smrti poslove od teh naših najlepših gora.

Pri sestopu skozi Okenček, ko smo zagledali drug, Vrški svet Prisojnik, Razor in Ponce, Jalorec in Mangart, nam je gora nastavila pretečo in žugajočo past in zanko. — Tega nismo pričakovali, da nas bo gora tako kruto in neusmiljeno preizkusila. Nekje v Rusa peči se je potočil kamen in v silnih skokih meril višino in globino stene. Vseh enajst mladih, prešerno nasmejanih ni in ni moglo doumeti, da je padajoči kamen izbral za svojo žrtev prav Žareta, našega najmlajšega, ki je bil ta dan med najbolj srečnimi in veselimi, praznično razpoloženimi.

Udarec kamna je bil strašen in smrten, mladec je padel in dobil še dodatni smrtni udarec, pomoči zanj ni bilo...

Sklonjenih glav, s krvavečo bolečino smo stali nemočno ob njem in pred usodo, ki kruto in neusmiljeno izbira in si lasti največje zaklade.

Samj smo bili nemočni in slabotni ob navzočnosti smrti. Vse smo storili, da bi ga priklicali v življenje, hoteli in želeli smo, da ne bi bili žalostni, hoteli smo uživati še in še lepoto, mir in veličino ter bogastvo jesenskih gora. V težki in bridki nesreči, ki nas je vse kruto in neusmiljeno prizadela in cropala najmlajšega, sta nam pomagala in stala ob strani tudi prekaljena reševalca Stane in Mitja. — Preplah nas je razjedal, toda nismo izgubili glave in prisrčnosti, delali in ukrepali smo naglo, preudarno in načrtno. Žal toka usode nismo mogli spremeniti. Sredi hladne, zvezdne noči, ko je mesečina prižgala srebrno luč, se je Žare poslovil od gora in življenja, ostali smo siromaki...

Doma so zajokala strta in krvaveča srca stare mame, matere in očeta, kruta in neusmiljena usoda je udarila brata in ostalo sorodstvo, vsem nam Žaretovim tovarišem na skupni vrvi, prijateljem in znancem z gora je zakrvavelo srce.

To je življenje gornikov. Pravi in iskreni ljubitelji gora umirajo v naročju gora, ki jih prekomerno ljubijo, tam je njihov dom, tam je njihovo kraljestvo.

Žareta ni več. Mi pa smo se zaobjubili, da bomo še in še hodili v gore v spomin na njega in na mnoge druge, ki so gorski svet ljubili vse življenje, do smrti in prek nje.

Še in še se bomo borili proti usodi, padajočega kamena, proti vseuničujočim plazovom, proti letni vročini in proti ledenemu mrazu zim, vzirali bomo na svoji poti, osvobodili vrhove in premagovali stene ter grebene, borili se bomo s prepadi, previsi in drugimi nevarnostmi, ker smo ugotovili in spoznali, da je to odgovorno delo in delo vzga-ja. Na tej poti se kujejo in kale značaji s plemenitim tovarštvom z gora.

Če se bomo na tej poti slučajno srečali z belo ženo — smrtjo, se bomo borili tudi proti njej in njeni uničujoči kosi, ker so nas prekalile in utrdile gore. Morda bo nanese slučaj, da bo smrt močnejša, tedaj bomo stopili v isti korak z mnogimi srčnimi, neustrašnimi in pogumnimi, ki so odšli tako kot Žare in mnogi pred njim od nas.

AO in MO
PLANINSKEGA
DRUŠTVA
JESENICE

Spremenjeni in dopolnjeni vozni redi

Ob objavi spremenjenih in dopolnjenih vozni redov na lokalnih progah, ki jih izvaja Ljubljana-transport, poslovna enota Jesenice, predvsem opozarjamo na nov, oziroma poseben delavski avtobus za Koroško Telo z odhodom s parkirnega prostora pri Železarni ob 22.09. S tem je ustrezno želji številnih sodelavcev s Koroške Bele za bolj urejen prevoz s popoldanskega dela.

Opozarjamo tudi, da se soferji in sprevozniki morajo strogo držati določenega voznege reda in prosimo delavce Železarn, da ne zahtevajo od njih predčasnega odhoda. Odhodi so določeni v sporazumu z vodstvom Železarn in morajo omogočiti vsem, še tako oddaljenim delavcem, da lahko do odhoda pridejo iz svojih delovnih mest.

PROMETNO PODJETJE
»LJUBLJANA-TRANSPORT«
Poslovna enota JESENICE

VOZNI RED

za linijo mestnega prometa HRUSICA-KOR. BELA

ODHODI S POSTAJALIŠČ:

	HRUSICA	BOLNICA	KOR. BELA	HRUSICA	BOLNICA	KOR. BELA
	5,25	5,18	5,32	13,27	13,30	13,45
		5,28	5,45		13,45	14,04
		5,45	6,04	13,57	14,00	14,15
		6,00	6,15		14,15	14,30
		6,15	6,30	14,27	14,30	14,45
6,27		6,30	6,45		14,45	15,00
		6,45	7,00	14,57	15,00	15,15
6,57		7,00	7,15		15,15	15,30
		7,15	7,30	15,27	15,30	15,45
7,27		7,30	7,45		15,45	16,00
		7,45	8,00	15,57	16,00	16,15
7,57		8,00	8,15		16,15	16,30
		8,15	8,30	16,27	16,30	16,45
8,27		8,30	8,45		16,45	17,00
		8,45	9,00	16,57	17,00	17,15
8,57		9,00	9,15		17,15	17,30
		9,15	9,30	17,27	17,30	17,45
9,27		9,30	9,45		17,45	18,00
		9,45	10,00	17,57	18,00	18,15
9,47		10,00	10,15		18,15	18,30
		10,15	10,30	18,27	18,30	18,45
10,27		10,30	10,45		18,45	19,00
		10,45	11,00	18,57	19,00	19,15
10,57		11,00	11,15	19,17	19,20	19,30
		11,15	11,30		19,40	20,00
11,27		11,30	11,45		20,00	20,20
		11,45	12,00	20,17	20,20	20,40
11,57		12,00	12,15		20,40	21,00
		12,15	12,30	21,17	21,20	21,40
12,27		12,30	12,45	21,37	21,40	22,04
		12,45	13,00		22,04	22,20
12,57		13,00	13,15		22,02	22,20
		13,15	13,30			

OPOMBA: Vozi ob delavnikih.
Velja od 1. XI. 1969.

OBVESTILO

Na dan mrtvih, v soboto, 1. XI. 1969 bodo vozili avtobusi po naslednjih vozni redih:

1. NA POKOPALIŠČE NA BLEJSKI DOBRAVI — ODHODI:
od bolnice: 7,30 8,00 8,30 9,00 9,30 10,00 10,30 11,00 13,00
13,30 13,45 14,00 14,15 14,30 14,45 15,00 15,15 15,30
16,00 16,30 17,00 17,30 18,00

s Kor. Bele: 8,00 8,40 9,20 10,00 10,40 13,00 13,40 14,00 14,20
14,40 15,00 15,20 15,40 16,20 17,00 17,50

od igrišča Podmežaklja: 10,00 14,00 15,00 (postaje bloki, Kalan)

Odhodi s pokopališča v smer:

Jesenice: 8,00 8,30 9,00 9,30 10,00 10,30 11,00 11,50 13,30
14,00 14,15 14,30 14,45 15,00 15,30 16,00 16,30 17,00
17,30 18,00 18,50

Kor. Bela: 8,20 9,00 9,40 10,20 11,30 13,20 14,00 14,20 14,40
15,00 15,20 16,00 16,40 17,30 18,30

Podmežaklja: 11,15 14,40 16,30

2. MESTNI PROMET NA JESENICAH: od 8. do 11. ure vsakih 15 minut, od 11. do 19. ure vsakih 20 minut, v ostalem času kakor običajno v nedeljah.

3. HRUSICA-BEGUNJE: Odhod s Hrušice ob 8,00; odhod iz Begunj ob 11,00

4. BEGUNJE-MOSTE: Odhod iz Begunj ob 8,45 in 13,40 odhod iz Most ob 9,00 in 17,30

5. JESENICE-DOVJE: Odhod z Jesenic ob 9,00 10,30 14,10 15,00; odhod z Dovja ob 10,00 13,15 14,40 17,00. Avtobusi bodo vozili do pokopališča.

6. MARTULJEK-KR. GORA: Odhod iz Martuljka ob 9,00 14,30 15,00; odhod iz Kr. gore ob 10,30 14,45 17,00

II — V NEDELJO, 2. XI. 1969:

MESTNI PROMET NA JESENICAH: Od 8. do 11. in od 14. do 18. ure vsakih 20 minut, v ostalem času kakor običajno v nedeljah.

JESENICE-BLEJSKA DOBRAVA: Poleg rednih voženj še odhodi:

Od bolnice: 8,30 10,00 15,00 17,00

S pokopališča: 9,30 11,00 16,00 18,00

PROMETNO PODJETJE
»LJUBLJANA-TRANSPORT«
Poslovna enota JESENICE

VOZNI RED

ZA LINIJO MESTNEGA PROMETA JESENICE-BL. DOBRAVA-POKOPALIŠČE

Km	POSTAJE	1 V	2 D	3 V	4 D&P	5 D	6 D&P	7 V	8 D	9 V	10 V	11 D&P	12 V	13 D	14 V	15 V	
0	JESENICE, bolnica	5,15	—	6,03	—	8,21	—	—	—	14,03	15,11	—	—	19,05	21,10	22,03	
1	Zdravstveni dom	5,17	—	6,05	—	8,23	—	—	—	14,05	15,13	—	—	19,07	21,12	22,05	
—	Pod Mirco	—	—	6,06	—	8,24	—	—	—	14,06	15,14	—	—	19,08	21,13	22,06	
2	Železniška postaja	5,19	—	6,07	6,45	8,25	12,15	13,15	—	14,07	15,15	17,30	17,55	19,09	21,14	22,07	
—	Gimnazija	—	—	6,08	6,46	8,26	12,16	13,16	—	14,08	15,16	17,31	17,56	19,10	21,15	22,08	
3	Železarna	5,21	5,31	6,10	6,48	8,28	12,18	13,18	14,06	14,10	15,18	17,33	17,58	19,12	21,17	22,10	
4	Senožeti	—	—	6,11	6,49	8,29	12,19	13,19	—	14,11	15,19	17,34	17,59	19,13	21,18	22,11	
5	Javornik — pod klancem	—	—	6,13	—	—	—	—	—	14,13	—	—	—	—	—	22,13	
—	Javornik — spomenik	—	—	6,15	—	—	—	—	—	14,15	—	—	—	—	—	22,15	
6	Javornik — Čebular	5,23	—	6,16	6,51	8,31	12,21	13,21	—	14,16	15,21	17,36	18,01	19,15	21,20	22,16	
—	Podkočna	5,24	—	6,17	6,52	8,32	12,22	13,22	—	14,17	15,22	17,37	18,02	19,16	21,21	22,17	
7	Lipce	5,26	—	6,19	6,45	8,34	12,24	13,24	14,10	14,19	15,24	17,39	18,04	19,18	21,23	22,19	
9	Blejska Dobrava	5,29	5,37	6,23	6,58	8,38	12,28	13,28	14,14	14,23	15,28	17,43	18,08	19,22	21,27	22,23	
10	POKOPALIŠČE	—	—	—	—	—	—	—	—	(14,26)	15,31	—	—	—	—	—	
POSTAJE		16 D	17 V	18 D	19 D&P	20 NP	21 D	22 D&P	23 V	24 D	25 V	26 V	27 D&P	28 V	29 D	30 V	31 V
POKOPALIŠČE		—	—	—	—	—	—	—	—	—	(14,57)	16,32	—	—	—	—	—
Blejska Dobrava		5,30	5,38	6,30	7,05	7,30	8,40	13,00	13,30	14,17	15,00	16,35	17,50	18,10	19,25	21,30	22,25
Lipce		5,34	5,42	6,34	7,09	7,34	8,44	13,04	13,34	—	15,04	16,39	17,54	18,14	19,29	21,34	22,29
Podkočna		5,36	5,44	6,36	7,11	7,35	8,46	13,06	13,36	—	15,06	16,41	17,56	18,16	19,31	21,36	22,31
Javornik — Čebular		5,37	5,45	6,37	7,12	7,37	8,47	13,07	13,37	—	15,07	16,42	17,57	18,17	19,32	21,37	22,32
Javornik — spomenik		5,39	—	—	—	—	—	—	13,39	—	—	—	—	—	—	21,39	—
Javornik — pod klancem		5,40	—	—	—	—	—	—	13,40	—	—	—	—	—	—	21,40	—
Senožeti		5,42	5,47	6,39	7,14	7,39	8,49	13,09	13,42	—	15,09	16,44	17,59	—	19,34	21,42	22,34
Železarna		5,43	5,48	6,40	7,15	7,40	8,50	13,10	13,43	14,23	15,10	16,45	18,00	18,19	19,35	21,43	22,35
Gimnazija		5,45	—	6,42	7,17	7,42	8,52	13,12	13,45	—	15,12	16,47	—	—	19,37	21,45	22,37
Železniška postaja		5,46	—	6,43	7,18	7,43	8,53	13,13	13,46	—	15,13	16,48	—	18,21	19,38	21,46	22,38
Pod Mirco		5,47	—	—	—	7,44	8,54	—	—	—	15,14	16,49	—	—	19,39	21,47	22,39
Zdravstveni dom		5,48	—	—	—	7,45	8,55	—	—	—	15,15	16,50	—	—	19,40	21,48	—
JESENICE, bolnica		5,50	—	—	—	7,47	8,57	—	—	—	—	—	—	—	19,42	21,50	—

OPOMBE: V = vozi vsak dan; D = vozi ob delavnikih; NP = vozi ob nedeljah in praznikih; DSP = vozi v dnevih šolskega pouka; (14,26) = do pokopališča vozi samo v nedeljah in praznikih od 15. 5. do 15. 9. Velja od 1. 9. 1969

Pravila igre za hokej na ledu

(1. nadaljevanje)

Slačilnice in osvetlitev drsališča

Vsako drsališče mora imeti primerne slachilnice s sanitarijami in tuši za gostujoče moštvo. Ločena slachilnica s sanitarijami in tušem mora biti na voljo sodniku.

Drsališče mora biti primerno osvetljeno, tako da lahko igralci in gledalci ves čas nemoteno spremljajo potek igre.

Moštva

Sestav moštev

Moštvo je sestavljeno iz 6 igralcev, ki jih imenujemo: vratar, desni branilec, levi branilec, center, desno krilo in levo krilo (glej sliko I.). Ob začetku vsake igre ima vsako moštvo opremljenih 15 igralcev, ter vratarja in rezervnega vratarja. Vsak igralec mora imeti na hrbtnem delu jopice — dresa svojo številko, priporočljive so številke tudi na obeh rokavih v višini nadlakti. Na drsališču in v igri ne sme biti istočasno več kot 6 igralcev. Vsako moštvo ima ali imenuje kapetana in ne več kot dva namestnika. Kapetan in njegov amestnik nosita na vidnem mestu jopico — dresa ali na rokavu črko »C« oziroma »A« v barvi, ki naj se vidno loči od barve dresa. Če teh črk ne nosita, nimata pravic, ki jih ima kapetan ali namestnik.

Ker se danes večinoma igra na 3 izmene ali 3 napade, imamo vedno v vsaki izmeni po enega kapetana ali namestnika. Le eden od teh, ki je na ledu, ima pravico ob prekinitvi igre vprašati sodnika, da mu ta pojasni, po katerem pravilu je prekinil igro. Če je kapetan ali njegov namestnik — asistent kaznovan, izgubi v času, ko prestaja kazen pravico, ki je določena za kapetana oziroma njegovega namestnika. Niti vratar, niti rezervni vratar ali zamenjava za vratarja ne morejo biti kapetan ali namestnik. Ravno tako tehnični vodja, ki igra ne more biti kapetan, niti namestnik kapetana moštva. Zato mora vsak vodja ali tehnični vodja

pred začetkom vsake igre obvestiti sodnika ali službenega zapisnikarja o imenih in številkah kapetana in njegovih namestnikov, kar se vpiše v službeni zapisnik.

Ime drugega vratarja oziroma namestnika mora biti vpisano v zapisniku in tak igralec lahko nastopa le kot vratar.

Sodniku ali službenemu zapisnikarju mora biti pred začetkom igre dan seznam vseh nastopajočih igralcev in njihove številke. Po začetku igre niso dovoljene nobene spremembe ali dodatki na tem seznamu.

Vsako moštvo ima lahko istočasno na drsališču le enega vratarja. Vratarja lahko zamenja drugi igralec. Igralec, ki zamenja vratarja nima posebnih pravic vratarja. Razen vratarja, rezervnega vratarja ali namestnika vratarja ne sme nihče izmed igralcev nositi opreme za vratarja. Moštvi lahko uvedeta v igro rezervnega vratarja, če to želita, vendar ta ne more zamenjati kaznovanega igralca.

Začetna postava moštva:

Pred začetkom igre in pred začetkom vsake tretjine sta vodja ali tehnični vodja gostujočega moštva dolžna, da na zahtevo sodnika objavita njemu ali službenemu zapisnikarju začetno postavu moštva. Na zahtevo sodnika se morajo igralci takoj porazdeliti po drsališču in začeti z igro.

Zamenjava v začetni postavi moštva ali igralni postavi moštva na drsališču — kakor je bila vnešena v zapisnik ali javljena sodniku se lahko izvede šele potem, ko igra že teče. Za kršitev tega pravila je kaznovan igralec tistega moštva, ki je to pravilo kršilo.

Menjava igralcev

Igralci s klopi za igralce lahko kadarkoli zamenjujejo igralce na ledu s pogojem, da je igralec ali igralci, ki zapuščajo led že na klopi za igralce in izven igre, predno je narejena zamenjava.

Igralec, ki je prestal kazen na klopi za kazni, mora prek drsališča nemudoma na klop za igralce, šele nato se lahko zamenja. Za kršitev tega pravila je kaznovan z malo kaznijo.

Poškodovani igralci

Če je igralec, razen vratarja poškodovan ali prisiljen zapustiti drsališče med igro, to lahko stori. Zamenja ga soigralec, igra se ne prekine in moštvi ne zapustita drsališča.

Če je poškodovan vratar, ali če mora zaradi kakršnega koli vzroka zapustiti drsališče, ga mora takoj zamenjati rezervni vratar.

Če sta oba vratarja moštva onespособljena za igro, ima moštvo 10 minut časa, da pripravi in opremljuje drugega igralca za vlogo vratarja. V tem primeru se omenjena

dva vratarja ne smeta vrniti v igro.

V primeru poškodbe obeh vratarjev, lahko sodnik po lastni presoji dovoli igralcem zapustiti drsališče, vendar morajo biti pripravljeni nadaljevati igro takoj, ko jih na to opozori sodnik.

Če je kaznovani igralec poškodovan ni dolžan prestajati kazni na klopi za kazni in gre lahko nemudoma v slachilnico. Njegov namestnik pa mora na klop za kazni.

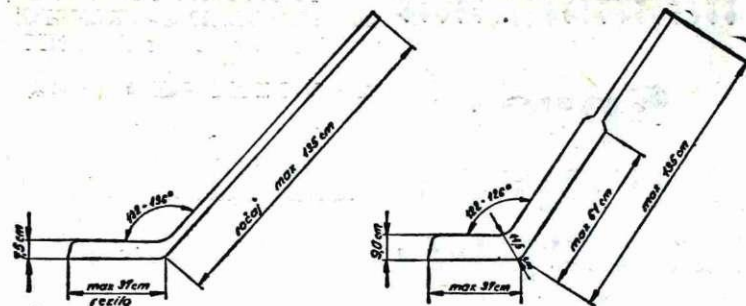
Če se poškodovani igralec vrne na klop za igralce preden mu izteče kazen, lahko zamenja igralca, ki namesto njega sedi na klopi za kazni in to ob prvi prekinitvi igre, seveda če to želi njegov vodja ali teh. vodja. Če vstopi v igro preden mu je kazen iztekla, dobi malo kazni. Če je igralec tako poškodovan, da ne more nadaljevati igre ali priti na klop za igralce, se igra ne prekine dokler ne dobi moštvo poškodovanega igralca v posest ploščice, se igra takoj prekine, v kolikor pa je v položaju, da bi lahko doseglo zadetek sodnik dovoli, da se akcija zaključi. V primeru, ko je očitno, da je igralec huje poškodovan, lahko sodnik igro takoj prekine.

Oprema:

Oprema igralca sestavlja: oblečilo — dres, hlače in nogavice, čevlji, ščitniki — nožni, prsni, nakomolčniki in spolni ščitnik, drsalke, rokavice, palice, čelada, vratarjeva zaščitna maska;

Palice

Palice morajo biti lesene ali iz drugega materiala, ki ga odobri mednarodna zveza in ne smejo imeti neravnin. Palice ne smejo biti daljše od 135 cm, merjeno od zunanega ogla do konca ročaja, ter daljše od 37 cm merjeno od zunanega ogla konca rezila. Rezilo palice ne sme biti širše od 7,5 cm — z izjemo vratarjeve palice, ki ne sme biti nikjer širša od 9 cm — razen v oglu, kjer je največja širina 11,5 cm. Široki del ročaja ne sme biti dalj-

SLIKA II.

ši od 61 cm, merjeno od ogla. Za uporabo palice, ki ima mere nad dovoljenimi je kaznovan igralec z izjemo vratarja, z disciplinsko kaznijo — 10 minut. Za uporabo palice, ki ima mere nad dovoljenimi je vratar kaznovan z malo kaznijo — 2 minuti (glej sliko II.).

Drsalke

Drsalke za hokej morajo biti oblikovane po modelu, ki je odobren od mednarodne zveze. Prepovedana je uporaba drsalke za hitrostno ali umetnostno drsanje, ali drugih drsalke take oblike, ki bi lahko povzročile poškodbe.

Vsi igralci in sodniki z izjemo vratarja, morajo nositi zaščitne čepe na zadnjem delu rezila drsalke.

Oprema vratarja

Razen drsalke in palice mora biti oprema vratarja izdelana le v ta namen, da mu zaščiti glavo in telo. Oprema vratarja ne sme imeti dodatkov, ki bi bile vratarju v pomoč pri obrambi vrat. Prepovedane so vrečke na rokavicah in predpasniki, ki bi bili nameščeni pod trebuhom na prednji strani vratarjevih hlač.

(Se nadaljuje)

VaCe

Tekma kot si jih le lahko želimo

Knez, Makuc, Košir S., Razinger, Jan, Smolej, Felc, Tišler, Hiti, Mlakar, Zbontar, Pirc, Košir T., Eržen in Pipan, so v povratni tekmi prvega kola za evropski pokal s poljskim prvacom Podhale pokazali pravi hokej. Posebno še v prvi in drugi polovici igre, ko so po vsem madigrli nasprotnika in vrstili napad za napadom. Po številnih priložnostih za doseg gola, bi bila zmaga lahko še bolj prepričljiva. Zares čudno, da so na Poljskem izgubili kar z deset proti dva. Poleg tega, da so vsi igralci igrali borbeno in odlično, je bil tudi vratar Knez prvi dve tretjini izvrsten, saj je rešil nekaj brezupnih situacij.

Posebno poglavje pa sta predstavljal avstrijska sod-

nika Hofer in Skarzini, ki sta pokvarila lepo in borbeno igro. Dosodila sta kar 34 kazenskih minut za Jesenice in 22 minut za Poljake.

Gole za naše so dosegli: Smolej na podajo Tišlerja, Košir T. v solo prodoru, pa ponovno Smolej na podajo Felca, zadnji gol pa je dosegel Felc na podajo Tišlerja. Žal so po tem rezultatu Jeseničani popustili. Zaradi tega in zaradi izključitve Kneza so gostje rezultat zmanjšali na 4:2.

Na take tekme bodo gledalci radi hodili, toda le s pogojem, da vstopnice ne bodo po deset novih dinarjev, kar je za naše razmere vendarle preveč.

Z

Kdo bo prvi?

Spet so se začela vroča, seveda pa tudi nezanimiva hokejska srečanja na hladnem ledu. V središču pozornosti bo državno prvenstvo, v katerem nastopa šest ekip — Jesenice, Medveščak, Olimpija, Partizan, Kranjska gora in vevška Slavija. Tekmovanje bo potekalo po štirikrožnem sistemu, s čemer bo tekmovalju dana še večja draž, ker se bodo tudi najboljše ekipe srečale med seboj po štirikrat in bomo videli veliko zanimivih tekem. Vse ekipe pa bodo igralce še za jugoslovanski pokal, katerega finale bo odigrano v Zagrebu. Jeseničane pa čakajo še borbe v tekmovalju za alpski pokal, v katerem nastopajo KAC, Innsbruck, Bolzano, Ortisei, Cortina in prvič tudi Olimpija, ter nastopi za evropski pokal.

Jesenice se bodo borile za

štirinajsti naslov državnih prvakov. Njihovo moštvo je zapustil Ivo Jan, vrnil pa se je Tišler, okrepili pa so ga še nekateri igralci, ki so lani igrali za Kr. Goro. Najnevarnejša v borbi za prvo mesto jim bosta brez dvoma Olimpija, ki bo spet nastopila z Galetom in Medveščak, ki je treniral tako intenzivno kot še nikoli doslej.

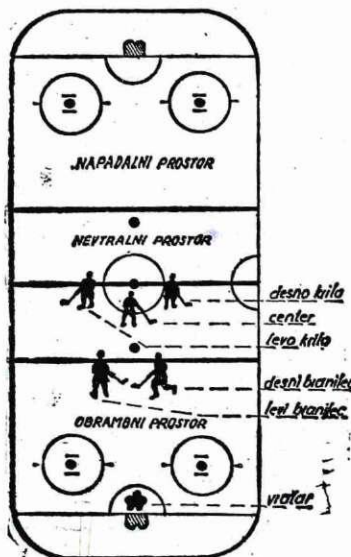
Lansko leto so Jeseničani s precejšnjo težavo osvojili trinajsti naslov, borba za štirinajstega pa bo brez dvoma še bolj ogorčena. Prav zaradi izenačenosti več ekip se obetajo zanimiva srečanja kot še nikoli doslej.

Napovedi, kdo bo prvak, je seveda veliko. Se vedno pa imajo Jeseničani največ možnosti. Pri tem pa bi jim morali materialno in tudi moralno pomagati tudi tisti, ki so bili sedaj iz različnih vzro-

kov nasprotniki tega športa. Vsi Jeseničani bi morali skrbeti za to, da bi v našem mestu še dolgo imeli državne prvake; kajti, če se zgodi, da izgubimo naslov, ga bo neverjetno težko spet dobiti nazaj.

Že od junija dalje sta obe jeseniški ekipi imeli takomenevane suhe treninge, ki jih je vodil novi trener domačin Ciril Klinar.

V mesecu septembru so igralci Jesenic trenirali na ljubljanskem ledu, dne 12. oktobra, pa so odšli na Češko, kjer so odigrali prijateljsko tekmo z moštvom Ostrave, ki ga vodi nekdanji trener jugoslovanske reprezentance Václav Bubník in izgubili s 4:3. Nato pa so že v mestecu Novy Targ na Poljskem odigrali prvo tekmo za evropski pokal z moštvom Podhale in izgubili z 10:2 (4:1, 4:1, 2:0). Kljub visokemu porazu, ki so ga doživeli, pa Jeseničani niso

SLIKA I.

Kaj homo gledali v kinu

Kino RADIO
25. in 26. oktobra šved. film **MOLK**, v režiji Ingmarja Bergmana, v glavni vlogi Ingrid Thullin, ob 17. in 19. uri.

27. oktobra šved. film **JAZ ŽENA**, v režiji Maca Ahlberga, v glavni vlogi Essy Persson, ob 17. in 19. uri.

28. in 29. oktobra šp. ital. barvni film **JOE IZ NAVOHE**, v režiji Sergia Korbucija, v glavni vlogi Bert Reynolds, ob 17. in 19. uri.

30. oktobra amer. barvni film **ZA LJUBEZEN IN SVOBODO**, v režiji Jacka Cardifa, v glavni vlogi Rod Taylor, ob 17. in 19. uri.

31. oktobra angl. barv. CS film **GLEDALIŠČE SMRTI**, ob 17. in 19. uri

1. novembra amer. barvni film **SODOMA IN GOMORA**, ob 17. in 19.30 uri

Kino PLAVZ
25. in 26. oktobra šp.-italij. barvni film **JOE IZ NAVOHE**, ob 18. in 20. uri

27. in 28. oktobra šved. film **MOLK**, ob 18. in 20. uri
29. oktobra amer. barv. film **ZA LJUBEZEN IN SVOBODO**, ob 18. in 20. uri

30. in 31. oktobra amer. film **SPOVEDUJEM SE**, ob 18. in 20. uri

1. novembra amer. barvni film **CENA MASCEVANJA**, ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE
25. oktobra franc.-italij. barvni film **NAŠE DOBRE SOPROGE**

26. oktobra angl. barvni film **LADY L**
30. oktobra švedski film **MOLK**

1. novembra amer. film **SPOVEDUJEM SE**

Kino ŽIROVNICA
26. oktobra franc.-italij. barvni film **NAŠE DOBRE SOPROGE**

29. oktobra švedski film **MOLK**

2. novembra amer. film **SPOVEDUJEM SE**

Kino KRANJSKA GORA
25. oktobra amer. barvni film **POSLEDNJI SAFARI**

26. oktobra amer. film **SPOVEDUJEM SE**

30. oktobra šp.-italij. barvni film **JOE IZ NAVOHE**

1. novembra švedski film **MOLK**

Op.: Film **MOLK** je za mladino neprimeren!

Gledališče

SOBOTA, 25. 10., ob 19.30:
Vokalno instrument. ansambel **FARAONI** iz Izole.

NEDELJA, 26. 10., ob 19.30:
F. Klinar - B. Gorjan: **PLAVZ** - ljudska drama - **IZVEN**

- Zadnja večerna predstava.
TOREK, 28. 10., ob 17. uri:

F. Klinar - B. Gorjan: **PLAVZ** - Zaključena predstava za osnovno šolo Tone Čufar Jesenice.

CETRTEK, 30. 10., ob 17. uri:
F. Klinar - B. Gorjan: **PLAVZ** - Zaključena predstava za osnovno šolo Tone Čufar Jesenice.

Vse ljubitelje gledališča opozarjamo na večerno nedeljsko predstavo, ki bo zadnja večerna predstava ljudske drame **PLAVZ**. Prav tako opozarjamo vse, ki si še niso ogledali **PLAVZA**, da je to ena zadnjih priložnosti, kajti ljudska drama v novembru ne bo več na sporedu.

ZAHVALA

Kolektivu sive livarne se iskreno zahvaljujem za lepo darilo, ki sem ga prejel ob mojem odhodu v pokoj.

Kolektivu želim še nadalje veliko uspehov pri delu in veliko medsebojnega razumevanja.

Stane Jug

li v naslednjih postavah - Jesenice: Knez, Zbontar, Ravnik, Razinger, Jan, Košir, Tišler, Felc, Smolej, Hiti, Mlakar, Zbontar F., Pirc, Košir T., Eržen. Za Kranjsko goro pa: Makuc, Robič, Vidmar, Pipan, Ambrožič, Razinger J., Škerjanc, Čemažar, Poljanšek, Hribar, Šebjanič J., Pirih, Kunčič, Hafner, Smagin, Endlihar in Sušnik.

Že v prvi minuti je mrežo mlajših tekmecev na podajo Razingerja načel Felc, takoj nato pa je Jan zadel vratnico. Kr. gora je v Vidmarju imela priložnost, da izenači rezultat, ko je sam pridrsal pred Kneza, vendar ga ni uspel premagati. Povišal je Pirc v 5. minuti, nato pa je Kr. gora znižala rezultat, ko je dosegel gol Kunčič po zelo lepi podaji Smagina. Na 3 in 4:1 je spet povišal Felc, končni rezultat te tretjine 5:1 pa je postavil Mlakar v 19. minuti na podajo Zbontarja.

PODROBNOSTI RAZPISA ZA FOTO AMATERSKO RAZSTAVO OB 65-LETNICI USTANOVITVE PD JESENICE

1. Svoja izvirna dela lahko razstavljajo samo amaterji.
2. Vsebina razstavljenih del naj zajema življenje v naših gorah.
3. Razstava bo do izbire treh nagrajenih del iz vsake zvrsti anonimna.
4. Izbiro najboljših del z razstave bo ocenila posebna strokovna komisija.
5. Vsa razstavljenata dela bo sprejemalo Planinsko društvo Jesenice v svoji pisarni v domu TVD Partizan na Jesenicah in sicer v ponedeljek, 3. 11., torek, 4. 11. in sredo, 5. 11. od 18. do 20. ure.
6. Razstava bo odprta 28. 11. do 4. 12. t. m.
7. Objava izbranih slik in nagrajencev bo zadnji dan razstave ob 18. uri.
8. Nagrade so naslednje: najboljša fotografija - 14-dnevno letovanje v eni izmed postojank na Vršču; druga in tretja fotografija bosta nagrajeni z 10 oz. 5-dnevnim letovanjem v eni izmed postojank na Vršču.

PLANINSKO DRUŠTVO JESENICE

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru šamotarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Marija Herman

ZAHVALA

Vsem sodelavcem, kurjačem in strojevodjem transportne službe se najtopleje zahvaljujem za dragoceno darilo, ki sem ga prejel ob odhodu v pokoj. Iskrena hvala za vso pozornost!

Prav tako se zahvaljujem sindikalnemu odboru transportne službe za denarno pomoč, ki mi je zelo dobrodošla in tovarišu šefu za vso pozornost in trud.

Janez Gregori

ZAHVALA

Vsem sodelavkam in sodelavcem elektrodne oddelka se priskreno zahvaljujem za zbrani denar, ki sem ga prejela ob izgubi mojega očeta.

Anica Kocjan

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnih delavnic - konstrukcijska delavnica, se zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolečine.

Franc Hribar
konstrukcijska del.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru transportnega oddelka in osnovni organizaciji sindikata železarne se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času moje bolezni.

Jože Gračnar
transportni oddelek

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru šamotarne se zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času moje bolezni.

Marija Mrakič
šamotarna

ZAHVALA

Upokojenci iz hladne valjarne - žičarna se iskreno zahvaljujemo sindikalnemu odboru delovne enote za pozornost, ki so nam jo izkazali z organizacijo srečanja, oziroma ogledom obratov, izletom in pogostitvijo.

Želimo, da bi bila taka srečanja vsaj enkrat letno, da bi med nami ostale še trdnjše vezi.

Hvaležni upokojenci,
nekdanji sodelavci
HVŽ

ZAHVALA

Ob nepričakovani izgubi našega dragega moža, očeta in brata

FRANCA BRANCA

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem za sočustvovanje in pomoč. Posebno se zahvaljujemo dr. Vilmanu in ostalemu osebju za trud, da bi ga ohranili pri življenju in za lajšanje bolečin v zadnjih urah.

Hvala tudi pevcem z Jesenic, godbi s Hrušice za zadnje spremstvo. Zahvaljujemo se kolektivu martinarne, galskemu društvu s Hrušice in učencem 6. c razreda ter vsem, ki so darovali cvetje in ga v tako lepem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena, sin
Franci in hčerka
Valerija, brata Miha
in Simen z družinoma,
sestra Berta ter
ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta in brata

MIHAELA POLAJNARJA

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so v težkih dneh z nami sočustvovali.

Posebna zahvala dr. Mencingerju in dr. Sajovicu in sestri Andrijani za požrtvovalno zdravljenje in lajšanje bolečin.

Vsa zahvala tudi vsem, ki so počastili njegov spomin ob krsti in v spremstvu na zadnji poti.

Toplo se zahvaljujemo sindikalnemu odboru HVŽ za darovani venec ter vsem ostalim darovalcem vencev in cvetja.

Prav tako se zahvaljujemo pevskemu zboru Svobode Breznica za ganljive žalostinke in vsem, ki so mu v zadnjih težkih dneh z obiski in tolažbo krajšali dolge ure.

Zalujoči: žena Marija, sin in hčerki z družinami ter ostalo sorodstvo

JUDO

Trener in tekmovalac Dvoršak je uspešno opravil izpit za rjavi I. Kyu pas. To je najvišji šolski pas, ki mu sledi že mojstrski Danpas. Čestitamo!

igrali slabo. Z malo več sreče in prisebnosti, bi bil rezultat lahko za njih mnogo ugodnejši, saj so dvakrat zgrešili prazen gol in dvakrat zadeli vratnico.

Ta čas so bili v ČSSR tudi kranjskogorski hokejisti. Bili so v Havličkou Brodu, kjer so trenirali in odigrali pet tekem. Ker so igrali s samimi boljšimi moštvi, je razumljivo, da so vse tekme izgubili in sicer s Iskro s 5:1, z Bolelavo s 13:0, s Tatrom 13:2, in dvakrat s Šparto Trebič s 15:4. Na teh tekmah se je posebno izkazal vratar Makuc.

V nedeljo pa si je približno 600 gledalcev ogledalo prvo tekmo letošnje sezone. V srečanju domačih moštev so Jeseničani premagali Kr. goro s 14:2.

Posebno razburljiv hokej to ni bil, kar pa tudi ni bil namen srečanja, saj so se igralci varovali nepotrebnih poškodb. Moštvi sta nastopi-

Drugi del tekme je bil zanimivejši, čeprav do 7. minute ni bilo gola. Tedaj pa je po solo prodoru Poljanšek dosegel za Kranjsko goro gol. Po dveh letih je na domačem igrišču nato dosegel svoj prvi gol Tišler v 15. minuti, v zadnji minuti pa je bil uspešen še Smolej.

V zadnjem delu igre je Kneza zamenjal Zbontar, ki je uspešno ubranil maloštevilne napade Kr. gore. Jeseničani so brez težav dosegli še sedem golov. Goli so padali takole: Felc (1 minuta), Mlakar (3), T. Košir (5), Tišler (7), S. Košir (8), Felc (11) in Hiti (12).

Naslednja tekma, ki čaka Jesenice, je povratno srečanje s poljskim prvakom. To bo najbrž zadnja tekma, ki jo bodo letos odigrali za evropski pokal, saj imajo po rezultatu 10:2 le malo možnosti, da bi se uvrstili v nadaljnje tekmovanje.

V soboto bodo že odigrane prve tekme letošnjega državnega prvenstva. Jeseničani bodo sprejeli v goste moštvo Slavije iz Vevč, istega dne pa bo Kr. gora v Zagrebu igrala proti Medveščaku. Dne 27. 10. pa se bosta v prvenstveni tekmi pomerili domači moštvi. Za nas najzanimivejša srečanja pa bo najbrž 29. 10. v Celovcu, kjer bodo naši nastopili proti večnemu tekmeu KAC v tekmi za alpski pokal. Vemo, da je KAC v Ljubljani v torek igral proti Olimpiji neodločeno 3:3.

Ne glede na rezultat pa bo že po tradiciji ta tekma vredna ogleda in bilo bi prav, da gre v Celovec naše fante spodbujati čimveč Jeseničanov.

Zadnji dan v mesecu pa se bodo pomerili med seboj Jesenice: Medveščak in Kranjska gora: Olimpija.

Z.

Atletski dvoboj AK : ŽIC

Lepa jesen, ki letos širokogrudno razdaja svoje lepote, je dobrodošla tudi našim atletom. Klubski delavci AK so se hitro zmenili s prof. Oblakom in prof. Jenkom, učiteljema za telesno vzgojo na ŽIC za atletski dvoboj moške in ženske ekipe AK in ŽIC.

Povezava med AK in ŽIC je sploh ugodna, saj je znano, da se je pred leti AK osnoval prav iz jedra učencev železarske poklicne šole in dijakov TSS. Ta izvir je vedno močnejši in kaže, da bo to obojestransko koristno sodelovanje tudi v prihodnje.

Pomemben korak za nadaljni razvoj jeseniške atletike je izvedeni dvoboj ženskih ekip. Kaže, da se je ženska atletika uveljavila. V klubu je vedno več deklet, ki marljivo vadijo in kar precej obetajo. To je pokazal tudi dvoboj med dekleti AK in ŽIC, ki je bil 16. oktobra.

REZULTATI:

100 m: 1. Božena Novšak, ŽIC, 13,5, 2. Joži Sterk, AK, 14,2, 3. Mimi Purgar, AK, 14,3, 4. Helena Pretnar, ŽIC, 15,2.
400 m: 1. Ivanka Filipaj, AK, 68,0, 2. Kati Purgar, AK, 70,5, 3. Božena Novšak, ŽIC, 73,1, 4. Joži Sterk, AK, 73,7.
4 x 100 m: 1. AK 57,0, 2. ŽIC 60,8.

DALJINA: 1. Ivanka Filipaj, AK, 433, 2. Božena Novšak, ŽIC 396, 3. Danica Zgonc, ŽIC, 385, 4. Joži Sterk, AK, 359.

VISINA: 1. Kati Purgar, AK, 130, 2. Jožica Debevc, ŽIC, 125, 3. Dragica Intihar, ŽIC, 125, 4. Joži Sterk, AK, 120.

KROGLA: 1. Mimi Dizdarevič, ŽIC, 9,68, 2. Joži Sterk, AK, 8,80, 3. Jožica Zadravec, ŽIC, 7,84, 4. Sonja Šubic, AK, 7,54.

REZULTAT DVOBOJA: Atletski klub Jesenice 35 točk, ŽIC 28 točk.

Pretekli tork pa sta se pomerili še moški ekipi. Oblak je predstavil celo gardo mladih in perspektivnih atletov. V nekaterih disciplinah smo bili priča napetih dvobojev.

Visoka zmaga

Jeseniški nogometaši nadaljujejo s serijo zmag. V nedeljo so doma premagali moštvo Preddvora kar z 8:0. Z istim moštvom so še v jeseni v Preddvoru igrali neodločeno 2:2, kar jih je tudi veljalo, da ne igrajo v višjem tekmovanju.

Za NK Jesenice so nastopili: Ivanovič (Lajmiš), Ljusč, Kupljenik, Barac, Lukančič, Šubic, Komel, Stošič, Smagin, Kačar (Rašič) in Noč. Skoraj ves čas tekme so domačini napadali gol gostov, kar se je odrazilo tudi v golih, predvsem v prvem polčasu, ki so ga dobili s 5:0. Že v tretji minuti je povedel Komel, v šesti pa je Kačar povečal na 2:0. Nato je Noč dosegel dva gola — v 12. in 28. minuti, zadnjega v prvem polčasu pa Smagin v 37. minuti.

V deseti minuti drugega polčasa je bil dosežen najlep-

V metu krogle (5 kg) je Ferjan (ŽIC) že s prvim metom pokazal, da ga bo težko ujeti. Najbolj nevaren mu je bil Bogdan Pristov, ki ga je v tretjem metu premagal z metom 15,10 m. Pristov je s to znamko postavil svoj osebni rekord. Obema pa je bil zelo blizu mladi Sudjukovič, ki je okrepil ekipo AK. V skoku v višino sta se kosala spet Ferjan in Jelovčan. Zmagal je Ferjan, ker je vse skoke zmogel brez poprave. Jelovčan pa je bil posebno razpoložen in je bil na višini 166 cm bližji zmagi kot Ferjan. V teku na 1000 m je bil Globočnik (ŽIC) nevaren tekmelec Daksoblerju (AK), ki je prav po zaslugi Globočnika dosegel zelo dober rezultat. Sašo Pretnar je v teku na 100 m dosegel z 11,8 svoj osebni rekord, Jelovčan pa se je moral glede na slab start precej potruditi, da je Pretnarja premagal.

REZULTATI:

100 m: 1. Jani Jelovčan, AK, 11,6, 2. Sašo Pretnar, AK, 11,8, 3. Jani Gregorčič, ŽIC, 12,3, 4. Jože Šuštar, ŽIC, 12,4.

300 m: 1. Viktor Pavlič, AK, 39,9, 2. Sašo Pretnar, AK, 40,1, 3. Vinko Globočnik, ŽIC, 40,9, 4. Oto Endlihar, ŽIC, 42,1.

1000 m: 1. Marko Daksobler, AK, 2:44,9, 2. Vinko Globočnik, ŽIC, 2:46,8, 3. Jelo Ambrožič, AK, 2:52,5, 4. Franc Pretnar, ŽIC, 2:54,2.

DALJINA: 1. Stanko Ferjan, ŽIC, 570, 2. Danilo Klinikon, AK, 565, 3. Jani Jelovčan, AK, 556, 4. Iztok Polak, ŽIC, 530.

VISINA: 1. Stanko Ferjan, ŽIC, 163, 2. Jani Jelovčan, AK, 163, 3. Pavel Poljanšek,

ši gol tekme. Stošič je z desne strani podal Kačarju, le-ta pa je s škarjami neubranljivo zadel mrežo. V 75. minuti je bil spet uspešen Noč, zadnji zadetek tekme pa je dosegel Smagin v 85. minuti.

S to zmago so Jeseničani trenutno na prvem mestu z 12 točkami pred Kranjem, ki ima enako število točk, vendar slabšo razliko v golih. Tretji je Tržič, ki ima samo točko manj.

V predtekmi pa so naši mladinci izgubili s Triglavom iz Kranja. Po vodstvu 2:0 iz prvega polčasa, so na koncu izgubili z 2:3.

Člani bodo to nedeljo nastopili v gosteh in sicer v Trbojah, mladinci pa bodo doma nastopili proti moštvu Tržiča.

Z.

AK, 155, 4. Iztok Polak, ŽIC, 155.

KROGLA: 1. Bogdan Pristov, AK, 15,10, 2. Stane Ferjan, ŽIC, 14,89, 3. Srečko Sudjukovič, AK, 14,45, 4. Franci Arh, ŽIC, 12,00.

Rezultat dvoboja: Atletski klub Jesenice 40 točk, ŽIC 26 točk.

Rezultat dvoboja moške in ženske ekipe skupaj:

AK Jesenice 75 točk

ŽIC Jesenice 54 točk

Takih dvobojev si še želimo. To je pot, ki vodi k širjenju atletike in odkrivanju talentov. Če bodo tako nadaljevali, potem se ni bati za prihodnost jeseniške atletike.

Dvoboj pa je hkrati pokazal, da se na ŽIC že sedaj pripravljajo na tekmovanje za srednješolski pokal Slovenije 1970. Če bodo to zavzetost obdržali, nas bodo atleti ŽIC prav gotovo razveselili z uspehom, kot so ga dosegli v tovrstnem tekmovanju leta 1968.

-rn

V zadnjem kolu po predvidevanjih

V šestem kolu druge republiške odbojbarske lige so bili doseženi naslednji rezultati: Bovec : Radovljica 3:2, Javornik : Kropa 1:3, Kovinar : Bohinj 3:1 (10, 11, — 14, 3)

Radovljčani so v Bovcu že vodili 2:1 v nizih, nato pa so popustili in izgubili z 2:3.

Javornik ni imel proti gostom iz Kroke nobenih izgledov na uspeh.

Gimnazijci so premagali Bohinjce brez težav. Tudi v tretjem nizu so imeli že nekaj zaključnih žog in bi z malo več prisrčnosti lahko

odločili srečanje sebi v prid z najvišjim možnim rezultatom.

Vrstni red po končanem jesenskem delu tekmovanja je naslednji: 1. Kropa, 2.—3. Radovljica in Bovec, 4.—5. Kovinar in Kamna gorica, 6. Bohinj in 7. Javornik.

V pomladanskem delu bo tekmovanje verjetno postalo zelo zanimivo, ker vodeča tri moštva igrajo z močnimi nasprotniki v gosteh in lahko pride na lestevici do sprememb. Zelo verjetno pa je kljub temu, da bo vrsta iz Kroke tudi ob zaključku tek-

movanja na prvem mestu in bo po več letih zopet postala član prve republiške lige.

V šestem kolu medobčinske lige je znan samo rezultat tekme med OK Jesenice II in SSD Kovinar II. Zmagali so prvi s 3:1. Pri tem je zanimivo to, da je v predzadnjem kolu jesenskega dela tekmovanja le nastopila tudi vrsta odbojbarskega kluba Jesenice.

Tekma Žirovnica : Bled je bila pri stanju 2:1 za Žirovnico prekinjena zaradi teme. Tekma se je začela z zamu- do zato, ker ni bilo določene sodnika.

Poraz za porazem odbojkarjev

Tudi v prvem srečanju s slovenskim predstavnikom v tekmovanju v II. zvezni odbojbarski ligi — zahod, jeseniškim odbojkarjem ni uspelo zmagati. Na Ravnah so s Fužinarjem izgubili s 3:1. Nastopili so Krevsel, Bergelj, Potočnik, Kavčič, Bajt, Arh, Božič, Končnik, Pogačar.

Domačini so s to tekmo osvojili prvi dve točki. Povedli so že takoj v začetku tekme. Prvi set so dobili s 15:7. Jeseničani so dobro zaigrali predvsem v drugem setu, ki so ga tudi dobili. Toda spet se je zgodilo tisto, kot se je že tolikokrat. V tem nizu so vodili že s 14:7, pa

potem vseeno dovolili, da so jih domačini ujeli pri 14:14 in so nato s težavo zmagali. Tretji niz so domačini dobili s 15:7, v zadnjem pa so se gostje pošteno upirali in so ga Ravenčani dobili le s 15:12.

V tej tekmi sta bila od Jeseničanov ponovno najboljša Kavčič in Bergelj, pri Fužinarju pa Košuta in Golob. Žal pa so tokrat odpovedali naši mladinci, pa tudi Potočnik je igral slabše kot običajno, ker nekaj časa ni treniral.

Posebno poglavje pa je predstavljal sodnik Obersnel iz Maribora, ki je našim igralcem očito kradel točke. Kot dokaz za to, kar ni samo prazno opravičevanje za izgubljeno tekmo, je izjava igralcev Fužinarja po končani tekmi, da oni sami nimajo nič pri tem, ker je sodnik sodil v njihovo korist.

Naslednja tekma čaka naše fante doma, ko bodo igrali s Kaštelom. Tekma bo v nedeljo na igrišču Podmežaklo s pričetkom ob 10. uri.

Z.

Kraljica športov vedno bolj privlači mlade